

L 89-3
712

„Rakstu Avots“ Nr. 1./2.

A. Skrodelis

Wifa pamatâ mihlestiba

Rigâ, 1938.

Izdeweja Ēv.-Ēut. Bašnizās wiršwalde

Redaktors mahz. G. Šaurums.

Redakzijas adr. Rigâ, Wilandes eelâ 2, dš. 9.

„Rakstu Mvota“ 1937./38. gada kronika.

Dezembris.

2. Uz 50 mahzitaja amatā pavaditeem gadeem atskatijās Jelgavas un Vauškas eezirkna prahwests mahz. emer. Jahnis Reinhardš. 10 pirmos gadus winš darbojees Engures dr., pahrejos Jelgawā. Jubilejas gadījumā notika šwinigs deewkalpojums Sw. Weenibas basnizā, kurā peedalijās archibiskaps Dr. L. Grünbergs, prahw. A. Rundsiniš (kazija spreidži), prahw. A. Wirbulis (liturgija) un weetejee mahzitaji.

3. Miris Basnizās wiršwaldes lozeļlis-sekretars Augusts Bredis. Winš darbojees tā skolotajs un bijis šaeimas deputats.

Miris konferwatorijas rektors prof. B. Josuuss, kas īspildija ari ebrģelneeka peenahkumus Rīgas Gertrudes basnizā.

4. Miris ilggadigais Daugawpils dr. padomes un waldes lozeļlis Karlis Lodsiņš.

Basnizās wiršwalde apstiprinajuši par Landsees un Ušchawas dr. mahzitaju mahz. Janni Pilmani. Winš dsimis 1. aprīlī 1912. g. un lihds šim skaitijās par Kuldigas eezirkna wirarmahzitaju.

5. Alīašču un Wangasču basnizās tika eewests jaunais mahzitajs Adolfs Šwalbe. Geweščanu īdarija archibiskaps Dr. L. Grünbergs, peedalotees eezirkna prahw. W. Roseneekam, bijušam dr. mahz. Dr. A. Freijam un ziteem kaiminu mahzitajeem.

Wilzes 6. kl. pamatškola atšihmeja 100 gadu pastahweščanu. Swehtku šwinibās deewwahrdus teiza Meschmuisčas mahzitajs J. Rundsiniš.

10. Atklahta dselszēla šatīšme starp Rīgu un Ebrģleem.

Surpinajums wahla 3. l. p.

89-3
712

„Rakstu Avots“ Nr. 1./2.

A. Skrodelis

Wisa pamatâ mihlestiba

Rigâ, 1938.

Izdeweja Ģw. Lut. Bāsnizās wirsvalde
Redaktors māžs. G. Šaurums.

Redakzijas adr. Rigâ, Wilandes eelâ 2, dš. 9.

Latv.
VALSTS BIBLIOTĒKA

~~90 949~~ 0307094482

~~54 34 347K~~

Grahmatīspeestuve „Grahmatruhpneefs”
Rīgā, Pils eelā 14.

1. Wiša pamatā mihlestiba.

a) Kas ir mihlestiba?

Ap. Pāvils raksta: „Juhšu mihlestiba lai ir ne-leekulota (besmiltiga). Mihsteet to, kas launs, peekera-tees tam, kas labs. Brahlu mihlestiba juhšu starpā lai ir firšniga. Benščatees zits zitu pahrspeht šawstarpejā zeenā“ u. t. t. (Rom. 12, 9—17). Šchajos wahrds da-ščadas pamahzibas, aisrahbijumi, dšihwes gudriba, pa-domi. Wišu pamatā weena doma: ja mihlestiba firdi — pateesja, ihsta, dšila — tad zilweks šina kà isturetees wi-šos dšihwes gadījumos, kà šawā dšihwē, šawās atteezi-bās ar ziteem, mahjā, apfahrtnē, kà zitu šawstarpejās atteezibās, dšihwes šamešglojumos, fur mehš no malas škatitaji, wehrotaji, fur muhšu tuwumā behdas, nelai-mes, tragika.

Mihlestiba kas dšila, leela, šwehta, t. i. tahda mih-lestiba, kas dšili firdi šaknojas. Wina — Deewa dota, eedegta. Uš katru no mums škan leelais wahrds: tu ta-pehž eši pašaulē lai mihletu, mihli. Mihli šewi un zitus. Ari šewi. Ne šawu labumu, patiku, bet to dšilako šewi, deewišķo, kodolu, dwehšeli. Un ari zitos ne ahrejo, bet eekščejo, buhtišķo, kodolu. Bet šči mihlestiba prafa cenihst launo, wišu to, kas apdraud ščo eekščejo, dšila-ko tewi un zitos. Šcheit muhšu mihlestibai japahrweh-ščas uguni, leejmā, kas warena, špehziga un tomehr lehna, kas šadedšina, isnihžina, bet ari šilda un atdših-wina. Kas launo šadedšina, labo atdšihwina. Zilwekā ir abi — launais un labais — wina dabā. Genihsti launo šewi, jo launums, grehki, wišs šihkais, nespehšs u. t. t. nelauj tew fluht zitadam, labātam, laimigātam. Un eenihsti launo, grehku ari otrā, šawā brahli — katrs zilweks tawš brahliš — šawa brahla dehl, tapehž kà lau-nais, grehšs, nespehšs nelauj tawam brahlim fluht lai-migam, labam. Otrs ar šawu launumu šagahdā zee-

ſchanas ari tew un ziteem — winſch jau pats to ſin, bet
 ſcheit wina tragifa, winſch jawos grehfos zeeſch pats un
 wiſeem nes zeeſchanas. Alſwabinu wina no wina poſta.
 Sadedſini launo — ſewi ar neſaudſibu pret ſewi, neſcheh-
 lo ſewi jahpēs un neatlaidees, bet zitos — ar ſir-
 ſnibu, beſgaligu labſirdibu, uſmanibu — weegli tew ne-
 buhs, bet iſturi — tawā mihleſtibā, labſirdibā, uſmani-
 bā ſadegs otra launums. Hildegarde Reinharde ſawā
 „Roſchu dahrfā“ ſtahta par fahdu zilweku, preeſteri,
 turam „wiſs wina muſſcha darbs liſe ſar tahds kai-
 libu (grehfū, launumu, neſpehta) a. nenu nowelſchanas
 darbs no ſawas un zitu zilweku dwehjelem.“ Un tā tam
 wajaga buht. Lo praſa mihleſtiba. Bet wina praſa ari
 „peekertees labam“, ſilbit, atdſihwinat labo ſewi un zi-
 tos. Ketrā ir labā, ſkaiſtā, ſkaidrā dihgli, afni — pats
 Deems winaus muſſos lizis un audſe, tiſ mums jaet pa-
 lihgā. Kas ir zilweka daba? Purwajs. Bet ſchini pur-
 waja ziniſchi — ſali, ſeedoſchi... Weenā wairaf, otrā
 maſaf, weetām zeeſchi kopā, weetām atſtataf, daſchi labi
 leeli, daſchi pawijam ſihzini. Tad nu peekerees wineem,
 lez no ziniſcha uſ ziniti, uſmanigi, lai tawas fahjas ar-
 ween retaf eeſteeg muſlaja, lai tu eemihſo ſcho ziniſchu
 — ſkaidrā, dailā, ſwehtā — ſkaiſtumu, tad tew nethraſis
 fluhſ pretigafſ, tu arween wairaf zentifees iſwairitees,
 fluhſi ſtipraſs un reiſ noſluſſi warbuht tahdā weetā,
 fur ſem fahjam wiſapfahrt buhs zeets pamats, ap tewi
 ſeedi, ſaſſch laufs. Un ſilbi otu, lai atdſihwojas ari
 otrā wiſs labais, dailais, ſwehtais — tewi apneems be-
 gala preeſs, kad tu redſeſi, ſem tawas ſirds gaiſmas otrā
 weraſ arween wairaf ſcho brihniſchfigo ſeedu, winſch rai-
 ſas no ſliſta un peekeraſ labam... Sameſſe otrā ſchos
 labā ziniſchus — tahdi ir — apſtaro winaus ar ſawas
 mihleſtibas ſiltumu.

Kas ir mihleſtiba? „Zai brahlu mihleſtiba juhju
 ſtarpā ir ſirſniga.“ Mihleſtiba ir nopeetna. Atdod ſir-
 di. Ne tiſkai wahrdoſ. Dſihwē, iſhtenibā. Mihlet no-
 ſihmē dſihwot. Ne blaſus otram, ar otu, bet preeſſch
 otra, otram, otrā. Daſiju par diweem zilwekeem. (Ag-
 neſes Ginter „Swehtā un winaſ nerrſ“.) Wihrs un ſee-
 wa. Seewa mirſt. Wihra roſās. Iſſi pirms mirſcha-

nas wina jafa: „Ir tif labi pee tewis.“ Nedjeet, tur ir mihlestiba, fur war otrs teift: zif labi ir pee tewis. Ak, faut ari mehs buhtu tahdi, fa par mums otrs waretu teift: ir tif labi pee tewis... Wifos dšihwes brh-jchos. Darbâ, ja mehs tif firjnigi, uftizigi, ispalihdšigi beedri buhtu, fa otrs waretu teift: zif labi sopâ ar tewi strahdat. Preefâ — faut mums buhtu wehlešchânâs un špehtu otram katrâ wina dšihwes šoli eewiht jaun preefu fîltâ ušmanibâ, fa otrs waretu teift: zif labi pee tewis, ar tewi... Mahjâ — faut špehtu wišu muhšu mahjâ, mahjas dšihwê eefohrtot tif gaišchu, fîltu, jauku, fa tee, fas ap mums teiftu: zif labi ar tewi weenâ mahjâ, pee tewis. Behdâs — otra behdâs tâ lihdsi jušt, tif fîlti, fa otrs šajušt muhšu firdi, aiš muhšu wahrdeem muhšu firdi un waretu teift: zif labi ar tewi — pee tewis šahpes klujafas klujšt... Slimibâs — faut waretu, špehtu tâ kopt, tâ ruhpetees, tiš fîlti, ušmanigi, fa otrs waretu teift: draugs, zif labi ar tewi... Un kad nahwes zefi otra preešchâ, kad škato-tees atpafal uš noštaigato zeku un uš mums winšch waretu teift: ja, ar tewi bija tif labi, paldees... Ja, ja ziti ap mums, pee mums darbâ, preefâ, mahjas dšihwê, behdâs, slimibâs, weenmehr buhtu jutušchees tif fîlti un waretu teift uš mums: ir tif labi ar tewi, tad ta buhtu šihme, fa muhšos ir bijuši mihlestiba. Muhšu karstafâs ilgâs lai ir — ne wiš: faut atraštu tahdu zilweku, pee fura tif labi waretu juštees — ta wehl naw mihlestiba, tas egoišms — bet faut mehs klujtu otram tahds zilweks... Waj tu eši tahds? Škatees šewi. Waj tawš wihrs, jeewa, behrns, tehws, mahte, draugs, tee, fas ap tewi, war par tewi tâ teift: ir, bija tif labi ar tewi... Draugi, škumji eefmelšjas firds, škumji galwa uš leju leezas... Es tahds neefmu bijis... Waj tu eši bijis?

Rahds zilweks, šahda jaunawa (Mas Račmano-was „Jauno zilweku fabrika“) — dšihwê bija daudš peeredšejufi, zeetufi — šahdâ wehlâ wakara štundâ atmin šawus wezafus: minâs atminâs par wezakeem ir ušglabajees tifai labais un gaišchais. Wina jušt, fa labais nekad nefuhd, nekad neteef aišmiršts, bet turpina dšihwot, kamehr ween elpo zilweks, fura firdi eelijis faut

pileens no ta. Waj ari par mani kahds domā šajā tumšajā naktī, kahds, kuram esmu bijusi laba?" Tā beejšaki mums jājautā. Nēvis, waj ir kahds zilvēks, kas pret mums labs bijis — tas egoisma jautajums — un lai ari nebuhtu nēveena, kas pret tēvi buhtu labs bijis — tas weenalga — tu buhši jutees weenu otru reisi šumjaks, weentulaks, tas ja, bet no ta neatkarajas tawa etiškā wehrtiba, tawas dšihwes attaiņojums — bet gan: waj ir kahdi zilvēki, un zif, pret kureem es esmu bijis labs? Waj par tēvi reiš tavi behrni, dšihwes draugs, ziti domās: winšč bija labs pret mani? Un ja daudš ir tahdu zilvēku, warbuht ari tīkai dašči, kas tēvi atmin: winšč bija pret mums tīf labs, tad ta šime, ka tēvi ir bijusi mihlestiba. Waj par tēvi kahds, kahdi tā domā? Draugi, šumji eesmeldšas firds... Es nēwaru teift, ka buhs tahdi. Draugs, waj tu wari teift: par mani domās... Bet — wehl ir laiks: kluhšim labaki pret teem, kas ap mums.

Diwi draugi. Weenam, šķēet, jaatšakas no šawas laimes. Otrā labā. Winšč ir gatavs. Kad winam jautā: „Kapehž tu to dari?“ atbild: „Zeeščam šķaisti ir kaisit šwaigines drauga zelā.“ (J. Šahrta „Sala šwehtniza“.) Nēdšēet tur, kur muhšos ir griba, pateesa, dšila, kaisit šawu draugu, zitu zilvēku zelos seedus, preešus, šwaigines, pat tad, ja no seedeem un pašču laimes jaatšakas, tur ir mihlestiba. Šķatees šēvi — teiz, draugs, waj tēvi ir mihlestiba, waj tu eši zilvēkus mihlejis? Es sinu — mums patīka zilvēki, bet mehš gaidijām, ka wini nēšis muhšu dšihwē preešu un ja nēneša — nowehršamees, neturejām wairs par draugeem. Ai, draugs, waj tad ta bija mihlestiba? Bet wehl daudš deenu un gadu preeščā, — neprasišim šwaigines šēvi, kaisišim šwaigines zitu zelos...

b) Žita wehrteščana.

„Ženščatees žits zitu pahripeht šawštarvejā zēnā.“ Ari šķeit pamatā mihlestiba. Ši mihlestibas išaugs otra godaščana, godbijiba, nolēeščanās otra preeščā. Godu dot t. i. zilvēku wehrtet. Wišus zilvēkus. Ne tīkai

augsto, isglichtoto, augstako un lihdsigo, bet ari masako un wahjako, neisglichtotako. Neredsi otrā tikai ahrejo — isftatu, ftahwofli, isglichtibu. Praši: kas winš? Sawā buhtibā, dwehjelē, dšikatajā kodolā? Waj katrs zilweks — weenalga, kas un kahdā weetā winš, neatkarīgi no wizeem ahrejeem apstahkleem — naw Deewa doma? Tu, kas augstaks, nedomā, ka masais zilweks, kaut ari tu esi augstā weetā un winš kahdā pawisam semā un fihkā — tikai weens smilšū graudīnš, akmentīnš, weeneneeks, nenofihmīgs; nedomā, ka winš sawu wehrtību dabū no kopibas t. i. no tā, zif daudš winš kalpo wišpahribai, tautai, walstij. Winš pats neatkarīgi no wiša ir wehrtiba, muhschiga wehrtiba. Winam ir jakalpo kopibai, kolektīvam, bet ari wišai kopibai, kolektīvam ir jakalpo atšewiškām zilwekam. Wišur un weenmehrs jaatškan šauzeenam: leelaku godbijību pret zilweku. — Tu, kas isglichtots, augsti isglichtots, esi usmanīgs, pehdejā laika eeweichas launa augstprahtiba un šchaurširdiba: akademiskais zilweks domā, ka tikai akademiskais ir lihdswehrtīgs, gandrīš waj isftan doma: zilweks šahkas no akademiskās isglichtības, tikai akademiskais war wišu wehrtet, špreešt, ziti laji, maswehrtigaki. Ari masafisglichtotais un neisglichtotais ir neatkarīgi no šawas isglichtības lihmena wehrtības, muhschiga, Deewa preeščā lihdswehrtīgs. Wairak godbijības pret zilweku. — Wihreetis un šeeeweete. Ari šheit — zeenu pret eefšhejo, pret zilweku. Mums buhtu japatur azis Tomasa Gardija wahrbi wina „Štaidraja šeeweetē“, fur winš zaur sawa romana waroni — isglichtoto Endschelu Kleru domā un šaka par Tesu: „Tesa nebija kahda nenofihmīga buhtne, ar ko waretu parotakatees, lai tad to no mestu — wina bija šeeeweete, kas peepildija dahrgo dšihwes trauku un wina dšihwi iszeeta un haudija tikpat leelās dimenšijās kā wišwarenakais... Kā tad winš wareja winu ušftatit par nešwarigaku nekā šewi pašū, par glihtu fihfleetinu... Ne zītadi kā dšikā nopeetnibā winš dšihfšteja tai tuwotees.“ Tā mums jadamā par katru šeeeweti, ari wihreeti... Mums neweenam naw teefibaturet šewi par šwarigaku, wehrtigaku. Tu esi Deewa doma, bet ari otrs ir Deewa doma. Ari otram ir širds,

ari otram tifai weena dšihwe. Za tà mehs domatu — un tà jadomà, — tad majaf weeglprahibas buhtu muh-
 ju atteezibàs, dšilakà nopeetnibà tuwotos zilweks zilwe-
 sam, majaf buhtu peewiltu firſchu, aſaru, iſpoſtitu, ne-
 iſdewuſchos muhſchu. Mums jaatminas nopeetni un bai-
 gi wahrdi: „waj tad kahds war neſodits moſit zilweks,
 tropſot un poſtit otra ſirdi un dšihwi? Kamehr winſch
 tropſo otra zilweka meſu (un dšihwi) winſch lihdi ar to
 tropſo faut ko ari ſawà dwehſelè.“ Wiſur un weenmeh-
 jaatſſan ſauzeenam un tam dšili jaedegas katra ſirdi —
 wairaf godbijibas pret zilweku: katre zilweks Deewa do-
 ma, katra kruhtis Deews dwehſeli lizis, dwehſelè atmirdi
 Deewa ſeja, par katra zeetis Kriſtus pee kruſta — ne
 tifai par tewi, par katra — ne tifai tewi katra brihdi
 redi Deews un ſtrahdà pee tawas dwehſeles, bet winſch
 redi ari katra otu un ſtrahdà pee katra dwehſeles, wi-
 nam ruhp wiſu dwehſeles, lai wiſas fluhtu ſwaigichnai-
 nas un ſkaidrotas.

„Zeniſchatees zits zitu pahrspeht ſawſtarpejà zeenà.“
 Bet ſcheit weena gruhtiba, problema. Waj katram jadod
 gods, waj katra preeſchà godbijibà janoleezas? Bet ir,
 kà mehs ſafam, „ſlitti“ zilweki, „launi“, tahdi, kas pret
 mums un ziteem ſlitti, netaiſni, negodigi iſturejuſchees,
 wahjibu, kaiſlibu u. t. t. waſchàs ſapinuſchees... Za,
 kà mehs waram winus zeenit? Waj ſlittais, launais
 pateſſcham ir ſlitts? 1) Senta Maurina „Dšihwes ap-
 leeſzinatajos“ runajot par Tomaſa Gardija zilwekeem
 ſaka: „Winus rakſturo dšila etiſka apſina, ka ir jadſih-
 wo newis tà, kà tiſh, bet tà, kà ir pareiſi, bet — kas
 atteezigà brihdi ir pareiſs, to neweens nepaſaka.“ War-
 buht ari tas, kas pret tewi ſlitti iſturejees, waj weenà
 otrà brihdi kritis, ſinaja, ka jadſihwo tà, kà pareiſi, bet
 atteezigajà brihdi, fur bija jaiſſchſiras, jadara, winſch
 neſinaja, kas ir pareiſi. Waj tu katra reiſi ſini? Kad
 iſdarits, tad no malas mums weegli ſpreeſt: tà newaja-
 dſeja, tas bija ſlitti. „Deewa gribu mehs ſaredſam bee-
 ſchi tifai tad, kad wina jau pahrkahpta.“ 2) Tomaſa
 Gardija „Skaidrajà ſeeweetè“ mehs redſam — un tas
 rakſturigi ſchi rakſtneeka darbos — tik daudſi pahrp-
 ratu-
 mi diwu un wairaku zilweku atteezibàs — weens wahrds,

fkatš, ištüreſchanaš, nejaufchiba, neiſteikta doma, ſawu
 donu nofluſeſchana — otrs pahrprot, eewirja zitabi ſa-
 wu ištüreſchanoš, wahrduš, riħzibu un wiſam tam li-
 tenigaš, launaš, tragiſkaš ſeſaš — zeeſch weenš, zeeſch
 otrs, arween wairaf ſameſglojaš atteezibaš un dſihwe.
 Waj beeſchi ari muħſu atteezibaš, pahreſtibaa, pat fur
 otrs iſpoſta muħſu waj zitu dſihwi naw tahdu pahrp-
 ratumu ſeſaš? 3) Kapeħz pahrp-
 ratumi? Tapeħz, ka zil-
 wekš neſin otra domaa. „Sa to ſinatu, daudſi pahrp-
 ratumi un ſahpju zehloni buhtu nowehrſti.“ 4) Zomaja
 Ħardija „ſtaidraja ſeeweetē“ weena no wiſzehlafajar
 ſeeweetem — Teſa wiſu iħo pahrp-
 ratumu reſultatā (aſ,
 un tiſ beeſchi wiſš wareja eewirſiteeš pawiſam zitadā
 gułtnē, laime bija tiſ tuwa, atkarajaš no weena weeniga
 wahrda, fkata, ſola) aiſeet poſtā. „Kadeħl Teſai jaaiſ-
 eet bojā?“ jautā Senta Maurina un atbild: „Tadeħl
 ka zilwekš zilweſu newar ſapraſt, newar eenirt otra eef-
 ſcheenē. Sarunadameeš ar zilweſu meħš weenmehr ru-
 najam ſweſchwalodā.“ Waj tu ſaproti otru — ſawu ſee-
 wu, braħli, drougu? Un neſapraſdamaš tu tiſ beeſchi no-
 domā par wineem ſlikti un nodari pahri. Un warbuht
 ari „ſliktaiš“, kaš tewi ſahpinaja, neſaprata tewi un kā
 ſeſaš — pahrp-
 ratumi, zeeſchanaš tawā dſihwē. Pat lau-
 naſee darbi, ſlepſawibaš, laulibaš pahrkahpſchanaš, at-
 reebiba u. t. t. reiſem tahdu pahrp-
 ratumu un ſameſglo-
 jumu ſeſaš. Un ja ſliktaiš ſahħdu ſameſglojumu upu-
 riš — waj tu tad newari noleeſteeš godbiħibā wina, wi-
 na eefſchejā zilweka preekſchā? 5) Doſtojewſkim kaħdā
 graħmatā ir kaħda weeta, fur weenš noleezaš otra zil-
 weka — warbuht ſlikti, launa preekſchā un ſata: „Eš
 noleezoš ne iħi zilweka, bet wina zeeſchanu preekſchā.“
 Waj taiſni „ſliktajā“, — wina dweħſelē, nahſotnē ne-
 trahjaš daudſ poſta, zeeſchanu, tragiſkaš: 6) Zautaiſim:
 kaš galu galā noteiz zilweka etiſko weħrtibu? Waj darbi,
 dſihweš ahrejaš noriſeš, wina iſnahkumi? Nē, wina
 griba, domaa, juhtaš, kaš aiſ ſcheem darbeem. „Kaſ-
 ſtura daiſumš waj neglihtumš neiſpauſchaš weenigi riħ-
 zibā, bet gan mehrkoš un impuljoš; zilweka weħrtiba ne
 wiſ padaritajā darbā, bet gribetajā“ (L. Ħ. „ſt. f.“

398). Bet tu nesini, waj „slistais“, kura rihžiba tewi eeneja jahpes, pateesibā bija gribejis launu?

Bet ja nu galu galā zilweks pateeschām ari buhtu slistis t. i. ja winšč, nelaimigais, buhtu šawu wahjibu, faišlibu, grehku upuris, guhstefnis, wergs — waj tomehr winā 1) dšili, dšili natw dwehsele, dwehsele Deewa šeja, waj Kristus ari wina dehl natw zeetis, waj Kristus ari winu negribeja un negrib israut is wina posta, waščam nelaimes? Waj tad tu newari noleektees iči nabaga aubstefna, zeeteja t. i. wina eefšejā, wina dwehseles eefšchā? Ne wina slisto darbu, netifumu, kas ir tīkai kas ahrejs, wina eenaidneefi, wina nelaime un zeeščanaš, bet dwehseļiskā, eefšejā, deewiščkā preeščchā. Tad 2) lai ari winšč ir grehžineeks, bet waj grehžineeks newar atgreesteš, israutes is waščam? Dišowanni Papini šawā grahmata par Danti šata: „Dišumā eedeštitaš war uškapt augstakajā wiršotnē,“ „pateesi leelais natw dšimuschais leelais... bet gan tas, kas šawu leelumu isžihna par špihti wišam... par špihti šawai dabai...“ „Nošedšneeks war kluht par šwehto.“ Wišdšilak grimušchais, grehžigais war augstu zeltees. Waj to mehš neredšam fristigās bašnizās wehšturē? Waj šw. Augustins nebija jaunibā grehšos šaistits, waj šw. Mišes Franziš nebija jaunibā palaidnis, išlaidees ušdšihwotajs, waj Pawils nebija Kristus pretineeks, waj Dolsťojs jaunibā bija tīk etiški škaidrs, kašdu mehš winu redšam wehlak šawā preeščchā. Un ja nu grehžigais war zeltees, ja katrā atgreeschanaš eespehjamiba, tad tatšču aiš wiša ahrejā kas dšilaks, deewiščkigs wina dwehsele un waj tad tu katrā newari šaredšet šcho dšilako un noleektees wina preeščchā?

Tad wehl — kā mehš teešajim slisto? Rapehž tad tu eši pašaulē? Winam blakus? Ne tīkai šewis, bet ari wina, taišni slistā dehl, kas tawā tuwumā. Lai mišletu. Kas ir mišlestiba? Ne pašča preeka waj laimes mekleščhana, bet „besgaligs, nepahrtraukts darbs pee zilweka, kuru mišli.“ Uššweru „darbs“ — ne preezaščanaš par otu, wina labām ihpaščibam, zehlo rakšturu, bet darbs, „besgaligs, nepahrtraukts darbs“, lai weido tu — lehnām un ušmanigi wina rakšturu, kas warbuht

kluhdains, nepilnīgs, tumšchās teeksmēs ļaistīts, par zeh-
 lu un gaišchu. Rahda ir ihsta, pateesja, dšila mihlestiba
 to rahda mums kahdas seewas wahrdi (Ala Rachmano-
 wa „Sauno zilmweku fabrika“ — Tana, 271). Winai
 slifts wihrs, apeetas ar winu slifti, neustizīgs, winā
 daudš rupja. Wina kahdā gruhdā brihdi, kad zitur wairs
 neatrod meera, spehka, kad šchēet winai, ka šabrufs sem
 dšihwes dšelschainās rokas, aiseet basnizā — wina pa-
 reistiziga — tur usmekleja wistumšchako faktu. Tur wi-
 na noslibga zelos, šalika rokas luhgichanai un kahwa
 waku lihdi šchim aisturetajām afaram. „Deewš“, wina
 luhdsjās, „mihlestiba peenaglojuši mani pee frusta. Dod
 man spehku panešt to. Dod man spehku mihlet winu
 lihdi mana muhšcha galam — lai kas ari nenotiktu, lai
 kahds winšch ari nebuhtu. Dod man spehku isglahbt
 wina dwehšeli un atmodinat wišu labo, kas winā no-
 šlehpts... Dod man spehku nejautat kadehl man pee-
 šchirts šchahds liktenis. Dod man spehku panešt to tah-
 du, kahdu eši man nolehmis.“ Behz šchis luhgichanas
 firds kluwa weeglaka. Wina šahka apšinatees, ka liktenis
 šneedi neween zeeschanas, bet ari preefu. Ru wina ša-
 prata: atdot šawu dšihwi šawam wihrām, tam, furam
 beš winas buhtu jaaiseet bojā — teeshi ta bija laime,
 kas winai bija lemta. Bet tas ne tikai laulibā — šchis
 tikai peemehrs, wirseena norahdijums — tā wišur: mums
 jamahzas ne teesjat, bet mihlet, bet mihlet nosihmē ne
 prašit lai otrs buhtu labs, zehls, bet strahdat — firšnigi,
 neatlaidīgi, nepahrtraukti, lai otrs atbrihwotos no wi-
 ša, kas slifts un kluhtu zehlaks.

Tā tad — wiša šakne mihlestiba. Mihlestiba prafa
 eenihst wišu, kas launs šewi un otrā — šewis un otra
 dehl, jo sliftais nelauj mums justees laimigeem; prafa
 buht nešaudšigeem pret šewi un šilteem, lehneem pret
 ziteem, atdšihwinat šewi un otrā wišu, kas labs, zehls.
 Pahrbaudišim, waj muhšos ir mihlestiba — waj mehš
 ešam kluwušchi jel kahdeem tahdi zilmweki, ka wini us
 mums waretu teikt: zif labi ir pee tewis? Waj ir kahdi
 zilmweki, kuzi ejot zaur dšihwi atminešees muhs un do-
 mās: zif winšch bija labs? Waj muhšos ir griba, weh-
 leschanas kašit zitu zelos šwaigšnes? Mihlestiba prafa

— godbijibâ noleeftees atfewijchê zilwefa preefichâ, jo katrs zilwefs — Deewa doma, ari tad, ja otrs tewi ir fahpinajis un ziteem fliftu nodarijis, jo kas jin, kâ winſch to bija domajis, waj warbuht wiſa pamatâ naw pahpratumš. Ari tad, ja otrs grehtos jaiftis — jo 1) ari winu mihl Kriſtus, ari winâ, dwehjelê Deewa ſeja, kâ launo ſpehtu guhſteknis; 2) winſch, kaut ari dſili grimis, war zeltees un 3) tawš uſdewums — palihdjet zeltees, jo mihleſtiba ir „beſgaligs, nepahrtrauhts darbs pee zilwefa, kuru tu mihli.“

c) Darbi.

Zilwefs naw paſaulê tifai ſawam preekam. Ska-titees, wehrot, preezatees. Paſaulê tâpat kâ katrâ uſ-nehmumâ, eſtahdê, ſaimneezibâ, maſchinâ. Katram ri-tenitim, katram darbineekam, zilwekam ſaws uſdewums. Šhis uſdewums winam jaiſpilda, jaweiz — zitadi winſch trauzê wiſu darbu, dſihwes gaitu, ritmu, trauzê zitus un, galwenais winam, winâ dſihwei, eſſiſtenzei naw at-taiſnojuma. Tâ tad katram nemitigi jadarbojas, ja-kuſtas, jaweiz ſawa darba daſa. Jeſus to tif jauſi iſ-ſaka: „Man jaſtrahdâ, kamehr wehl deena.“ To ſapra-ta ari tas, kaš ir teizis: „Ja es kaſdu deenu neſâ laba neeſmu darijis, tad iſho deenu eſmu noſaudejis, iſſchkee-dis;“ ſaprata to ari tas, kaš leelos darbos eerauts, kaš winam jautâ waj winſch naw noguris, waj newajadſetu atpuhſtees, atbild: „Man naw laiſa buht noguruſcham.“ Un ari Pawils ſaka, ſkubina: „Šawâ darbâ neeſet kuhtri.“

„Neeſet kuhtri...“ Bet nu — kaš mums jada-ra? Newaram pateift weenâ wahrâ — tas. Ir da-ſchadi brihſchi, laiſi muhſu dſihwê. Katrâ no wineem ſawi uſdewumi. Ir trijadi laiſi: 1) darba laiſi; 2) pree-ka brihſchi un 3) zeeſchanu deenas. Darba laiſi. Mums daſchadi darbi. Weens no pirmajeem — darbs pee ſe-wis. Geſſchejais darbs. Wiſgalwenais. Neeuens naw pilnigs. Reiſem tif ſkumji — tee wiſſahpigakee brihſchi: kaſehz neeſam tahdi, labi, ſkaidri, pilnigi, kaſehz tif daudſ kluhdu un truhkumu? Bet — ſchis ſkumjas jaat-

met: mehs esam pašaulê ne lai sfumtu par šawu nepilnibu, bet — lai kluhtu pilnigafi, labafi, zehlafi šawâ raksturâ. Tahdi kluhsim tikai neatlaidigâ darbâ pee šewis. Pawiršchais darbs, darbs, ko ihšu brihdi mehginafi, nefâ nedos. Raksturs naw weidojams un pahrweidojams ihšâ laikâ waj ar weenreiseju šajuhsmu, apnemšchanos. Jahnis Sahrts šawâ romanâ „Sala šwehtniza“ šaka: „Seme nezeesch wiltojumus. Katru pawiršchibu tuhdat usrahda, atmafâ.“ Tahda seme ari raksturs. Buhfi pawiršchs — dadšči, ehrtščki un nesahles eeaugs. Jahnis Sahrts tablaf šaka: „Man iškēet, ka ari to juhs sineet, ziſ daba ir atšauziga pret zilweka puhlem. Katru eegulditu minuti pawafara krahjkafē rudens atauglo štundâ,“ tā tad šejchdesmit kahrtigi. Tahda krahjkafē ari muhsu raksturs: laiks un puhles, furas wina weidošchanâ eeguldam, atauglojas muhsu eekšchēâ zilwekâ — winšch kluhst zehlaks — muhsu dšihwē, mahjâ, tuwakajâ apkahrtnē, behrnos, nahkošchajâs audsēs. Katrs, kas strahdâ neatlaidigi un dedšigi šewis weidošchanas darbu, dara walstifšu darbu; katrs, kas nolaidigs šchâi šinâ, ruhgti to šamafjâs ar šakroplotu raksturu, šagandetu dšihwi, neisdeuwšchos muhschu, nahkošcho audšchu zeeschanam, ir nošeedšneeks šawu behrnu, tautas un walsts preekščâ. Tâ tad mihlestiba uš šewi, behrneem, tautu praša, lai mehs neesam kuhtri darbâ pee šewis. Mums tik dšili jaegremdejas šchinî darbâ, tik nopeetni, ka lai mehs šabihstamees pat tad, kad netihra, šihka, šawtiga doma muhsos eesogas. Domu, juhtu, wehlešchanos škadriba jafafneeds. Ta ir augsta prasiba — muhsu teekšmes, dšinas welk uš zitu puši, bet meesa, ka šaka, jatur groščos — tas praša nesaudšibu pret šewi, milsena špehfu, bet mums jalkluhst šewis pahrwaretajeem: „Un škaitakâ un leelakâ par wišam buhs ušwara ko eeguhs pahr šewi.“

Otrais darbs — darbs šawâ amatâ meetâ, laizigais darbs. Tas naw tikai muhsu maišes darbs. Nebuht naw tā, ka winšch mums jadara tikai tapehž, lai buhtu ko ehst, šaf: ja nestrahdašchu, newarešchu dšihmot. Ja, winšch dod eespehju mums ekšistet, bet winšch ari leela, wišas zilwezes, tautas darba dala. Šchis darbs kalpo

tai pašā laikā wīseem. No tā, kā, zif labi tu ispildi šāwu darba daļu atkarajas tas, zif šķaista kluhs tawa apfahrtne, dšimtene, zif patihkama to dšihwe, kuru dšihwē eeklaufeēs tawš darbs, kā wīnu dšihwes šastahwada. Zilweks atihkiras no dšihwneeka ar to, ka wīnš apšinas — mans darbs kalpo ziteem un zenshas to pehz eespehjas labaf ispildit, bet dšihwneeks tīkai tīf, zif wīna azumirkla ehstgriba praša. Tāpehz weetā ir šāho laiku šauzeens: zentees ispildit šāwu darbu weenmehz labaf. Waj, kā Jahnis Šahrts šaka: „Wīu eeklaut šķaistumā. Laišni ta pati weeta, kur tu dšihwo tew japadara krahschana par zītām, jo tā ir tawa. Tawa dšimtene, šchulpulis. Šā šwehtnizai jabuht ikweenai mahjweetai.“ Laišni tas darbs, kurš pašchlaif tew darams ir japadara wīslabaf, labaf nekā wīši lihdschinejee, jo tas ir tawas šchi brihscha dšihwes attaišnojums un peepildijums. Tā tad zilwekam ari šchi darba pamatā mihlestiba — uš ziteem, dšimteni, tautu. Tāpehz „šawā darbā neeseet kuhtri; kas eseet dedšigi...“ Bet ar wīšu šāho darbu ari „kalpojeet tam Kungam.“ Pahrbaudi šewi un katru darbu waj tu ar šāho darbu kalpo Deewam? Tīkai to darbu tu drihšti darit.

Treshais darbs — Deewa wālstibas darbs. Tew ir atšpihdejušī Kristus gaisma, nes šāho gaismu ari zitu širdīs. Lai naw neweena tawā apfahrtnē, pee kura širds durwim tu nebuhtu peeklauwejis un luhdsis: lauj tewi eespīhdet Kristus gaismai — bagats un laimīgs tas, kurā šchi gaisma. Kur šchaubas, tur štiprini tizibu. Behrnos, mahjā, apfahrtnē. Mahzi mihlet bāsnizu. Šas no bāsnizas, tas ari no Deewa atkritis. Netizi teem, kas šaka: bāsniza man šwešcha, bet Deewam es tizu. Netizi. Ja eekšaimēes šāho zilweku dšihwē, tad šapratīšim. Wīni tīkai negrib atšihtees zitu un pašchi šawā preekščā. Ja wīni eekšifeēs šewi un gribēs buht atklahti, ari wīneem buhs jaatšihst: ja, ar Deewu mehš tomehz mas rehšinajamees šawā dšihwē. Bet — warbuht labaf atmest ar roku un teikt: lai dšihwo katreš kā wīnam tihf? Bet eekšaimēes to dšihwē, kureem naw Deewa. Rahds zilweks — tizīgs, šalīhšina šewi ar netizigu un šaka: „Šas ir tas, kas wīnam laupa meeru un lihdsšwaru? Šas ir

tas, kas man šcho meeru peešchir? Waj tas ir tas, ka man dšihwe ir wairak nekā tikai dšihwe šchajā pasaule, kurpreti winam Deems ir tikai pagahntes mahni? Ka winšch galu galā arween stahw pelekā nebuhtibas un weentulibas bešdibena malā, kurpretim es nekad neesmu weena, lai zif šfumja ari nebuhtu mana firds?" Ja, waj natw breešmigi just fewi šchis nebuhtibas, isnihzibas bešdibena malā? Tapehž mihlestiba praša, lai mehš ne-weenu neatstahjam šchi bešdibena malā, šchis draufmās weentulibas preešchā, bet katru eewedam tajā gaismā, kas ap Kristu un furā zilweks juht: pee manis ir Deems, aif dšihwes jauna dšihwe.

Beturtais darbs — darbs pee ziteem, zitu firds, eef-šchejā rakstura weidošchanā. Tu nekad nejutisees pateefi laimigs, ja redsefi — tee, kas ar tewi, nelaimigi, netihri, pawiršchi, wahjibu, kaišlibu wergi. Diwejadi te war istu-retees. Weeni teešā, fritešē... Tee noscheshlojami beš-firšchi, wariseji. Grib nowehrst pašchi few šawu usmanī-bu no pašchu truhumeem us ziteem. Otri šfumst šcho zilweku dehl un domā: wini tif nelaimigi, kaut waretu wineem palihdset, kā waretu winus atbrihwot no winu posta, kā waretu kaut jel daščus ehreščhkus un nesahles israut is winu dabas. Labi tam zilwekam, furam šchahds draugs, fewa, wihrs. Teem ir mihlestiba fruhšis. Mih-lestiba praša — palift pee otra šarga weetā un jo šliffaks otrs, jo šaudšigak, usmanigak winam tumotees.

Tā tad fewis weidošchanas darbs, laizigais — am-r-tā, weetā, mahjā — darbs, Deewa walstibas darbs, un darbs zitu weidošchanā un atbrihwošchanā. Wišu winu pamatā mihlestiba. Ja tā ir muhšu firdis, tikai tad buh-fim uftizigi un labi šcho darbu daritaji. Wišos šchajos darbos — „neefat kuhtri“, „efat dedšigi“ un „kalpojeet tam Kungam.“

d) Preeku brihšchi.

„Neefat kuhtri...“ Preeka brihšchos. Ir tahdi brihšchi, tad preeks eewijas muhšu dšihwē. Ari tahdi, kur preeks staro pretim is zitu azim. Širds kahdu reiši mums kā pahrpildits traufs. Wiša pasaule šchheet tif

brihniſchſa, laba, ſkaſta. Dee, waretu teift, laimes brihſchi. Bet wini buhs pilnigi tikai tad, ja mehs lauſim ichim preekam pluhſt pahri malam, tà, lai ari zitu dſihwè, firdi eelihſt preeks. Zilweks, ſas ſawâ laimè paliks meens un teifs: nu man ir labi, ſas man ar poſauli, ſekls, pat-mihligs; apſihſs wina preeks, nedos winam tif dauds, zif waretu dot, ja wina kruhtis buhtu bijuſi mihleſtiba. Mihleſtiba praſa iſ ſawas pahrpilnibas dot ziteem, lai ari zitu dwehſeles traufs kluhſt pilnaks. Girdij, ſas preekâ ſaſiluſi, wajaga ſildit zitus — tikai tad wina pilnâ mehrâ iſjuht preeka leelumu un ſkaſtumu. Tapeh3 katru reiſi, ſad tawâ firds wiſno preekâ, ſteids pee ziteem, uſmeklè kaħdus waj kaħdu, kuru tu wari eewiht ſawâ preekâ, kuxam tu wari teift: ſini, tif preeka pilna mana firds, nah3, ſwineſim kopâ preeka ſwehtkus, atrodi ſaut ko — kaħdu ſeedu, grahamtu, dahwanu, wahrdi u. t. t. — ar ko tu waretu otru padarit bagataku preekâ. Ja tawâ firds ſawâ preekâ beſ ta newar iſtikt, tad tu ſini ka tewi ir mihleſtiba. Un to praſa mihleſtiba. Bet ir tahdi brihſchi, fur tu redſi otra azis ſkumjas... Tad tew jaatwer ſawas firds preeka awoti. Tu nedrihſkti paeet garâm, nedrihſkti atſtaht otru blaſus ſew, ſawâ mahjâ ſkumju pilnâm azim. Ja tewi mihleſtiba, tu to nedariſi. Tapeh3 mums jaſkuhſt labeem azu un ſejaſ paſinejeem, laſitajeem, wehrotajeem. Wehro katru rihtu kaħda ſeja tawam draugam, tehram, brahlim. Un ja tu ſaſkati ſinamas ehnaſ, ſkumjas, tad ſati ſew: ſchodeen man plaſchaſ japawer manas firds preeka awoti, ſchodeen man jaatweras leelakâ draudſibas ſiltumâ, ſaudſibâ, uſmanibâ. Tahdeem mums jabuht.

Bet ir ari tahdi brihſchi, fur preeks ſtaro pretim iſ otra azim. Kaſ ſcheit mums jadara? Mums jaſpeh3 atwehrtèes. Lai uſnemtu ſcho preeku ſewi. Un lai neſamaitatu. ſkaſts, pamahzoſchs peemehrs. Kaħds naba-dſigs arabs turkneſi atradis dſidru uhdens awotu. Wina firdi preeks un preekâ wehleſchanas aiſneſt ſcho uhdeni kaſiſam. Winſch pildija ar ſcho uhdeni ſawu ahdas uhdens traufu un dewàs zelâ. Bija pagahjuſchas jau daudſas deenas, kamehr winſch noſkuwa kaſiſa pili. Sneedſa preekâ mirbjoſchâm azim kaſiſam ſawu uhdens traufu. Ka-

lifs djeħra no ſchi traufa un bagatigi atalgoja labo wiħru. Ari galma laudis gribeja tuhliit nogarſĥot ſĥo briħniſĥigà awota uhdeni, bet kalifs to nelahwa. Kad arabs preefà, fa bija eepreezinajis ſawu kalifu, aiſgahja, galma laudis jautaja, ſapeħz winſĥ neatlahwis ari wiħneem nogarſĥot ſĥo uhdeni. Kalifs atbilbeja: „Tapeħz fa uhdens garajà zelà bija ſamaitajeēs, ſaſmazis un garſĥoja pretigi un juħs buhtu to iſplahwuſĥi. Bet ar to buhtu ſamaitajuſĥi labam zilwekam wina ſkaidro, tiħro preefu, ſas ſtaroja wina azis, un to es negribeju. Tapeħz neatlahwu jumš dſert.“ Buħſim uſmanigi — mahjâ, draudſibâ, miħleſtibâ, laulibâ — lai ari meħs neſamaitajam otram ſkaidro preefu. Daudſ reiſes tà ir gadijeēs. Otrs pilnu ſirdi, ar labako grihu, ſiltâ uſmanibâ, preefâ ſteidſas pee mums, teiza ko, bija ſagatamojis, winſĥ gribeja muħs pahrſteigt, eepreezinat, bet meħs uſtweħràm to zitadi, neſapratàm, pahrpratàm, muħſu azis neatmirdſeja preeks un ar to meħs ſamaitajam otra preeku — muħſu newehriba, pawirſĥiba, wahrbuht ſahds wahrds, ſkats eeſahpejâs otra ſirdi, eewainoja otro. Daudſ, daudſ uſmanigakeem mums jaſkuht. Miħleſtiba to praſa. Miħleſtiba uſ zilwekeem.

Miħleſtiba praſa, lai muħſu ſeja weenmehr buhtu preeziga, ſilta. Atmineſimeēs Aſiſes Franzi. Miħleſtiba uſ nabageem un preeks — diwas wina rakſturigakâs ihpaſĥibas. Sawâ ordeni winſĥ nezeeta pee braħleem apmahſuſĥos ſeju. Raħdâ deenâ eeraudſijis ſahda braħla apmahſuſĥos ſeju, winſĥ jautaja: „Kaš ta tew par ſeju? Waĵ tu warbuht eſi Deewu apwainojis? Zita zehlona ſkumjam un behdam newar buht. Bet ja taš tà ir — (t. i. ja tu eſi Deewu apwainojis), tad noſahrto to aħtraſ, ar Deewu, bet neapgruhtini zitus ar ſawu druħmo ſeju,“ neſamaità ziteem wiau ſtundas un deenas. Waĵ meħs neeſam mahjâ un apſahrtnê ſawejeem un draugeem weenu otro reiſi ſamaitajuſĥi wiau briħſĥus, ſtundas un deenas ar ſawu ihdſibu, ſapiħſuſĥo, apmahſuſĥo ſeju? Waĵ briħſtejâm? Neweens mums ſĥahdas teeſibas naw dewiſ. Meħs noſeeďſameēs pret ſawejeem un ziteem. Miħleſtiba praſa, lai muħſu ſeja buhtu weenmehr gaiſĥa, ſilta, preeziga. Ša tew ſmagi,

isfraudi klusibā ſawu ſmagumu, bet nenes deenam ilgi
ſcho ſmagumu ſawā ſejā, kur tos if brihdi jareds ziteem.

e) Zeeſchanu deenās.

Ir daſchadi brihſchi, laiſi muſſu dſihwē. Darba lai-
fi, preeka brihſchi un zeeſchanu deenās. „Neeſeet kuhtri...”
Ari zeeſchanu deenās. Kas jadara mums zeeſchanu de-
nās? Ir trijadas zeeſchanas. Pirmās — zeeſchanas par
ſewi. Sewi. Tu eſi gribejis labi iſdarit ſawu darbu —
ſewis audſinaſchanas, ſawa laiſigā amata un Deewa
walſtibas darbu. Wiſu ſirdi eelizis ſchajos darbos. Bet
— waj eſi daudſ panahzis? Reiſem wiſs ſirdi ſmelds.
Tu gribeji atraſitees no weenas waj otras wahjibas,
gribeji, lai tawa ſirds kluhtu baltu ſeedu dahrs, lai ne-
buhstu winā neweenas neſahles, neweenas netihras weh-
leſchanās, lai tu kluhtu zitu dſihwē winu labais gars,
bet — tu weenmehr no jauna frihti, tewi weſſ atpakaſ
ſinti pawedeeni, tu eeraugi ſewi arween jaunus neſahlu
ojnus un ſafnes, pret ſawu gribu tu kluhti zitu ſtumju
un aſaru zehlonis... Tad reiſem tawa ſirds aſino: ja,
kapehz eſ wehl tahds, kapehz ſchi zihna ar ſewi tiſ gruh-
ta, kapehz eſ wehl arween tiſ ſliſts, nepilnigs? Doma-
ju, ka mehſ katrs tahdus brihſchus eſam peedſthwojuſchi
— man winu daudſ... Te zeeſchanas. Par ſawu ne-
ſpehku un nepilnibu. Neſpehka, nepilnibas, grehku zee-
ſchanas. Tahdas paſchas zeeſchanas muſſu ſemes dſih-
wes darbā. Katram tatſchu wehleſchanās kluht labam
ſawa darba meſtaram. Wehroju ſewi. Gribetos un
wajadſetu, lai, peemehram, katrs ſprediſis buhtu noſli-
peta pehrle, mahſſlas darbs, lai katrs buhtu tiſ ſilts, ka
noſkluhtu pee zitu ſirdim, modinatu winās dſilakas pahr-
domas, ſaſilditu labā eedihglus, kaſpotu dwehſelem...
Gribetos — wajadſetu tā ſtrahdat pee mineem, bet —
waj iſdobas, waj ir wini tahdi? Tiſ heeſchi ſirds ſahp
— waj jel weenu ſirdi winiſch ſkahra, modinaja, ſaſildija?
Ir taiſniba — daſchadas mums ſpehjas. Warbuhst zi-
teem leelakas ſpehjas. Bet weenalga — tewi ſcheit zee-
ſchanas, tewi ſmelds apſina, ka tu neſpehji ſawu darbu,
uſdewumu weſt tā, tiſ labi ka wajadſetu. Domaju, tah-
dus brihſchus wiſi buhſim peedſthwojuſchi. Scho zeeſcha-

nu — şawas nepilnibas un neşpehta zeeşchanu brihşchi ir weeni no wişmagakajeem. Žitas zeeşchanas pahreet, aiſeet, bet ſchis ſewi wişur lihđſi neſam, winas ſaiſtas ar muhşu dſihwes attaişnojuma domam; no ta žif ſpehjami pahrwaret ſewi un žif labi ſawu uşdewumu iſpildit at-
 karajas, žif waram ſewi zeenit. Baigi tad, ja eefogas reebjums pret ſewi, ſewis nizinaişhana... Kaş nu mums jadara? Žeriba, pažeetiba, luhgſhana... Neſaudefim žeribas — Deems palihđſes. Nenolaidiſim rokaş, pa-
 žeetibā neatlaidiſimees: buhſim wehl neſauđſigaki pret ſe-
 wi, paſchaişleedſigaki, dedſigaki darbā. Luhgſim — luhg-
 ſchanā Deems ſtiprināş un rahđis želu. Un buhſim pa-
 teizigi par katru ſoliti, kuru eſam tiſuſchi uş preeſchu. Šchis zeeşchanas ſmagas, bet tās war ſaukt par zehlaſām ſahpem, tās ir tās, par kuraſ Kristu ſaka: „Swehtigi
 tee, kam ſahpes...”

Otrās ſahpes — ko žilweſi eenes muhşu dſihwē. Dſihwe naw ſeedu leja. Un žilweſi ne katru reiſi muhş glauiſch. Dauidſi ſawni nepeepildas. Dauidſ kaş noteek pawiſam žitadi kā bijām wehlejuſchees. Seedu weetā atmeni, glahſtu weetā ehrlſchki, gribejām eet uş ſaules puſi, žiti ſpehki eewirſa muhşu želu ſeemelu wehju wirſeenā. Žilwekſ neiſwehlaş pats ſew želu. Un neiſwehlaş ari žela beedruş. Waj wiſi tee žilweſi, kaş ap mums mahjā un apſahrtne — wezaſi, dſihwes draugs, brahſi, mahjneeki, apſahrtneş laudiş waj tee paſchu iſwehleti? Pati dſihwe, apſtahſki, pareiſaki Deems noleek blaſuş un kopā kaħduş winſch grib. Bet ja winſch noleek, tad wiſā tajā ir ſawa jehga t. i. tani, ka taiſni winam un winem tu nolikts blaſuş. Buht winam blaſuş tawş dſihwes uşdewums. Un muhşu peenahkums — paſemigi uşnemtees ſcho peenahkumu un zenſtees apſinigi peepildit. Dſihwē ar winu, pee wina. Otrs kaħdu reiſi „ſliktſ”, wahjibāş ſaiſtiſtſ, rupiſch... Ja žilwekſ ſaka: eş mihlu, tad tās nenoiſhme, ka winſch ar prahtu nowehrojiş un noſpreediş: winſch, wina labş, laba. Ģemihl ari ſliktu. Tur Deewa roka. Bet ja nu otrs ſliktſ, wahjibāş ſaiſtiſtſ u. t. t., tad winſch eenes tawā dſihwē ehrlſchkuş, zeeşchanas. Kaş nu mums jadara? Muhşu auſiş tatiſchu ſkan: „Neefat kuhtri.”

Geſtatifiimees tahda zilweſa ſirdi. Laſiju par wiinu. Jaunawa. Gemihlejuſi tahdu. Redſ wiinā daudſ ſlikta. Sina — laulibaſ dſihwe buhſ kruſtſ. Bet wiina newar zitadi — wiina mihl un tiſ, wiina pahrwēdoſ otu. Wiina ſaſa: „Dſihwe janem tahda ta ir, bet zilweſam paſham ta japeepilda ar gaiſmu un laimi... Sinu, ka maſi gaida wairaf behdu neſa preefu; tomehr weenigi no maſiſ atſarajaſ, waj buhſchu laimiga. Un eſ buhſchu laimiga, jo eſ to gribu, eſ pati radiſchu ſawu laimi — zaur to, ka ſeedoſchu wiinu (t. i. ſawu laimi) zita zilweſa lablajiba.“ Scheit ihſta, pateeſa mihleſtiba; mehrkiſ — otſ, otra lablajiba, dwehſele. Wiina ſaſa 2) „Eſ negribu wairiteeſ no zeeſchanam, ko maſi atneſiſ ſchi lauliba.“ Kaſ no zeeſchanam wairaf, to zeeſchanaf ſaberſiſ, ſaruhgtinaſ, taſ pateeſo laimi neatradſ, taſa nam mihleſtibaſ, jo mihleſtiba ir gatawa wiſu paneſt ta behl, kuru mihl. Wiina ſaſa 3) „Eſ gribu peeſahinat to (t. i. laulibu, kopejo dſihwi, ſawſtarpejaſ atteezibaſ; wiſu, ko ſcheit runajaſ par ſcho laulibu war atteezinat uſ wiſam zilweſu ſawſtarpejaſ atteezibaſ), eſ gribu peeſahinat ar tiſ daudſ preefa, ziſ ween taſ maſi buhſ eephejamaſ.“ Scheit wiina apſinaſ ſawu leelo uſdewumu un mehrkiſ — nu zaur wiinu apſinaſmees ari mehſ ſawa dſihwē — wiina nam iſwehlejuſeeſ zela beedri, Deewſ to noliziſ wiſai blaſuſ, wiſai jauſnemaſ ſchiſ uſdewumaſ, wiina newairiſeeſ no zeeſchanam, wiina peepildſiſ otra dſihwi ar preefu, gaiſmu un laimi. Wiina ir preeziga zeriba. Bet wiina ari apſinaſ: weegli nebuſ. Wiina ſaſa: „Eſ ſinu, maſi wajaſdeſ daudſ paſeetibaſ, daudſ puhlu, lai eedegtu maſi wiſra ſirdi deewiſcho leeſmu. Bet kaſ uſwara buhſ eeguhta — waj kaſ ta nebuſ jo leelaſa?..“ Un wiſai biſa jaeet lihdſ galam paſeetibaſ zekſch... Smaga biſa wiſaſ dſihwe. Bet, ka rakſta par wiinu: „Wiina gribeja zihniteeſ... Wiina gribeja ari turpmaſ, taſpat ka lihdſ ſchim, buht pret wiſru miſla, maiga un uſmaniga; ar ſawu eekſchejo ſpekſu un ſawu tiziſu wiina gribeja to uſwaret, newiſ aſaram un pahrmetumeem. Sirdſ wiſai teiza, ka taſ ir pareiſaiſ zekſch, ka pahrmetumeem wiina panahktu weenigi to, ka wiſrſ eet uwehl taſlaſ pa ſpihtibaſ zelu, uſ kura taſ jau atro-

das. Nemeena launa wahrda winſch nedſirdes no winas — un beidsot winam paſſham buhs jaatſihſt un jaſaprot. fa wina rihziſa noſodama.“ Un tã notifa. Bet — fur ſpehſus nemt ſchahdai waronigai pazeetibai? Pawils ſaka: „Eſeet... paſtahwigi luhgſchanãs.“ Wina luhdſa Deewu, wina teiza: „Winſch 1) eeliſs manã ſirdi ſpehſu panest wiſu, kaſs mani ſagaida, 2) palihdſes man atmaſſat launu ar mihleſtibu un 3) ſmaidit, tad gribeſees raudat. 4) Winſch palihdſes man neſriſt, bet fluht par palihgu un atbalſtu tam zilweſam, furam lihdsãs winſch mani noſtahda.“ 5) „Nebuhs weegli man aiſmirſt wiſas ſahpes un apwainojumus, furus eſmu pahrzeetufi no mana wiſhra. Bet Deews peeſchſirs man ſpehſu atraſt winã labo un ſſaiſto un deewiſchko dſirſteliti, kaſs kwehlo iſtweenã zilweſã, uſpuhſt winã par gaiſchu leeſmu.“ Redſeet tapehz, fa otrs ir Deewa doma, otrã dſili kruhtis tomehr kwehlo deewiſchka dſirſtelite, tapehz, fa patſ Deews muhs noleef blaſus otram waj laulibã, draudſibã, mahjã, waj dſihwẽ, lai buhtu winam par palihgu un atbalſtu, tapehz fa ſchini Deewa dotajã uſdewumã muhſu dſihwes attaiſnojums, tapehz mihleſtiba praſa, lai mehs eſam modri ſawã ſargu weetã, pazeetigi, nebaidamees no zeeſchanam. Spehka awotu ſinam. Luhgſchanãs. Kaſhdos kaſnos koka meetos eſot peeſtiprinati maſi ſwanini, ſinamã attahlumã weens no otra. Kad wehji un wehtra kaſnos, tad maſee ſwanini ſahſot ſſanet. Zelineeks tad ſadſirdot ſchos ſwaninaus un ſinot zeku. Tã ari muhſu ſirdis ſchahdi ſwanini. Deewa liſti. Behdãs, zeeſchanu deenãs wini ſahſot ſſanet... Klaufotees ſchajos ſwaninos mehs neſabrufſchot ſawãs behdãs, jo winu ſſanãs nemitigi atſahrtojas: Deews tewi redſ, Deews tewi wadis, Deews neſaus tew bojã eet. Eſhee ſwanini luhgſchanãs... Tapehz labi tam, furſch ſadſird ſchos ſirds ſwaninaus, furſch klaufas winos, ſemojas Deewa preeſſchã, tas buhs pazeetigs un iſturigs tajãs zeeſchanãs, ko winã dſihwẽ eenes ziti...

Ir wehl treſchãs ſahpes. Par winam newaram teiſt, fa tãs eenes ziti muhſu dſihwẽ. Winu zehloni warbuht pa dalai muhſu dabã, nepilnibã, warbuht ari zitos, warbuht apſtahklos... Nur winu zehloni, fa winas

zelas, kapeh3 eenahf muhsu dšihwē — nešpehjam atrifinat.
 Winaš littenigas. Rā jau teizu: zilweks nešwehlaš zeku
 pats... „Mehrkis nošlehpts zilweka ūtatam, bet zeku
 winam oisšprosto neštaitams daudsums šķehrschlu, ap-
 stahflu, notikumu.“ Daudsi ūata: dšihwe muhs ūalausa,
 pretšpehfi, littenis... Nē... Wiša — ari ūhajās zee-
 ūchanās ūawa jehga. Ja winas tew ušlittas, tad ari wi-
 nas tawš dšihwes ušdewums. Deewš mihleštibā uš ta-
 wu dwehšeli tew winas ušliziš. Winaš neet pahri ta-
 weem špehkeem. Šeit jaatgahdina ūahna ūahrta wahr-
 di winā grahmata „Ūalā ūwehtniza“: „Mihlais draugš,
 tikai nahwe eet pahri zilweka špehkeem. Pahrejee gru-
 tumi ir pahrwarami.“ Rahds zits zilweks, kahdam zil-
 wekam, kurešch ūahpēs iūmiūiūis un ūata, ka wiša winā dših-
 we ūalausta, teiza: „Ūagad tu tikai tadehl tā runā, ka
 eūi iūmiūiūis. Bet naw tahdu ūahpju, kō zilweka ūirds ne-
 waretu paneūt. Zilweka ūirds, eš ūatu tew, — tas ir
 ūpehks.“ Ja, ūirdi ūpehks — zilweks ūpeh3 wairaf pa-
 neūt nekā wināch domā — zilweks ir ūtiprakš nekā winam
 paūcham ūūkeet. Atminees, ka ari ūchis — littenigās,
 dšihwes zeeūchanas ir tawš dšihwes ušdewums. Tawš
 ušdewums winās — uš jaatajumu: kō darit? — 1) kluht
 leelam, leelakam par ūahpem un zeeūchanam; 2) nelaut
 nobihdit ūewi no iūštā wirūeena un 3) ari pee drupam
 ūahwet pazeltu galwu. Kapeh3? Ūewis, ūawas dwehūe-
 les un zitu dehl: mihleštiba uš ūewi praūa, lai tu iūturi
 zeeūchanu ūūkhiūtiūchanās uguni, jo tas, kas iūtur, top
 ūkaidrots, bet ūkaidriba tawš mehrkis un mihleštiba uš
 ziteem praūa, lai tu iūturi, jo tu nedrihūūti atūtaht ūawu
 ūarga weetu, tew jaweido otra dwehūele un waj tu wiū-
 labaf winu nezelfi ūūkhiūtiū zeeūchanu uguni. Bet lai
 ūpehtu iūturet — iūluhģimees zeribu un pažeetibu...
 Luhģim, lai zeeūchanās, kas no Deewa, neūurnetu pret
 Deewu — Deewš gan neatnems wiūas zeeūchanas, ja ari
 luhsam, bet zaur katru neūiū ūawu ūwehtibu, ja paūemi-
 gi neūiūim; un luhģim, lai zeeūchanās, kas no zilwekeem,
 neūazeltos pret zilwekeem, nekluhtu aūi, neūaruhģtinatos
 — mehs eūam winu ūargi un kopeji, mums jazenūhas
 wini weidot, lai tee wairs naw zitu ūahpju zehloniū, bet
 preeka un laimes neūeji zitu dšihwē.

Ja, dšihwe naw weegla, bet naw weegla tapeh3, fa winâ mums leeli un šwehti ušdewumi, bet lelee ušdewumi weenmeh3 ſmagakee. Muſhu peenahkums mihlet — tapeh3 eſam paſaulê; mihleſtiba praſa no mums dauſ3, bet ja zenſchamees iſpildit galâ wainago ar wiſleelaſo laimi. Nepraſa ari neeeſpehjamô — wiſu waram paneſt, weiſt, ſaprotams, ne tad, ja palauſimees weenigi uſ ſewi, bet gan, ja luhgſim palihdſibu atbaſtu no Wiſaugſtaſâ... Ar Wina palihgu iſdoſees ari taſ, kaſ ſchkeet neeeſpehjam3; zilwekſ ir ſtiprakſ neſâ winam ſchkeet.

2. Zilweka wehrtibas iſjuhta.

Ir nopectna doma — zilweku wehrtibas problema. Zilwekſ newar dšihwot, ja winam naw paſcha wehrtibas iſjuhtaſ. Man wajadſiga iſjuhta, ka man ir ſawa wehrtiba. Scheit wajadſiga diwejada wehrtibas iſjuhta. Weena — zilweka wehrtiba wiſpahr; otra — mana, manas dšihwes wehrtiba. Zilwekſ, kaſ neſin, waj wiſpahr zilwekam ir kaſda noſihme, warbuht, ka winſch ir tiſai taſda weenas deenas muſcha, wilnits oſeanâ, wehja puhſma; kaſ neſin, ka ari winam kâ indiuidam, atſewiſchkam zilwekam ir kaſda wehrtiba dšihwê, ka winſch ari kô noſihmê ziteem, taſd3 zilwekſ eekſcheji eet bojâ — maſwehrtibas iſjuhta, gruhtſirdiba, glehwums.

Ja, kaſ ir zilwekſ? kaſ eſmu eſ? Zilwekſ ir Deewa doma. Deewa radijums. Katr3 zilwekſ ir jauna Deewa doma, jaun3 radijums. Œhpatnejs, weenreiſejs. Winſch nekad neatſahrtojaſ. Gadu ſimtenj nahtſ un aiſeekſ, tuhſtoſchi un ſinti tuhſtoſchi zilweku dſim3 un mir3, bet nekad wair3 nebuht3 otra taiſni taſda, kâ ſchis waj otr3 zilwekſ. Nekad. Œau ſchis apſtahtliſ leet mums apſtahteekſ un pahrſteigteem iſſaukteekſ: tad tiſ leekſ ir zilwekſ. Taſ leet godbijibâ noleekteekſ otra preekſchâ un iſjuſt ſewi taſdu preeku. Bet, ja dauſ3 zilweki, neſſaitami — pagahtnê un tagadnê, waj tad eſ nepaſudſichu ſtarp dauſjajeem, waj Deew3 mani redſe3? Atmineſimeekſ mahtſlineeku. Winſch ir radijis dauſ3 darbuſ. Waj winſch teiſ3 — ſchis darb3 mani neinterese, un ſchis man

mihlišč? Nè — winšč fatrà eelizis daku no fewis. Katrs winam tuws un mihlišč. Maštei daudši behrni. Waj kahds behrns war teift: es šawai maštei neko ne-nošihmeju? Nè, maštei wiši mihli, katrs winas meeta un ašinis, fatrà dala no winas širds. Jahnis šaka: „Redseet kahdu mihlestibu Tehws mums ir parahdijis, ka teekam šaukti Deewa behrni, un mehs tahdi ari esam“ (1. Jahn. 3, 1). Ja, mehs Deewa behrni, wina mahšflas darbs. Katrs. Katrà winšč ir eelizis daku no fewis. Deews ir bešgaliba. Tà tad fatrà no mums dala bešgalibas. Tapehž mehs katrs winam mihlišč, katrs bešgala wehrtigs Deewa preešchà. Katrs, ari šlimais, frop-litis, nabadsinšč, pat wišdsilak kriticšais. Un tapehž katru reiši, kad muhs moza maswehrtibas šajuhta — un es šinu: tahda moza beeshi — warbuht ari tad, kad muhs peemešlejušči šmagi šiteeni, daudš kas šabruzis, un ari tad, kad žilweši muhs iššmej, nizina, atmet, nostumj malà, lai atminamees: un tomehr ir weens, kas par mums domà, tomehr leela žilweka wehrtiba — ari mana — es Deewa doma, Deewa behrns, Deewa mahšflas darbs, manì deewibas, bešgalibas dala, es weenrešejs nekad wairs nebuhs otra taišni tahda kà es. Tad neshalausis muhs dšihwe, šchi maswehrtibas šajuhta, apstahkli, žilweku špreedumi un wehrtejumi.

Bet ar šcho wišpahrejo žilweka wehrtibas išjuhtu nepeeteek. Wajadšiga wehl otra wehrtibas išjuhta. Proti išjuhta, ka man ir šawa nošihme šawà ap-šahrtnè, žitu dšihwè. Ja es esmu pašaulè, tad man wajadšiga apšina — esmu wehrtigs. Žiteem Netikai Deewam, bet ari teem, kas ap mani. Ja šchis apšinas nam, ja winu šagrauj, tad rodas dwehšeles dšihwè šmagi trauzejumi. Tahdos gadijumos mums jazenščas atguht šchi wehrtibas išjuhta. Šcho trauzejumu zehloni dachadi Nepareiši išwehleš darbs. Ja žilweks išwehlejees darbu, kas neshkan ar wina špehjam, ka winšč newar šcho darbu labi weikt, žiti šcho darbu išdara neshamehrojami labak, tad winà rodas dšila maswehrtibas šajuhta. Wina iššudis tikai tad, ja žilweks pahrmainis darbu waj ari atradis blakus šawam darbam kahdu žitu nošari, kura winšč warès leeti deret, ko wehrtigu šafneegt.

Lâ tad fcheit weens zelsch — atrast to zelu, darbu, furâ
 es kluhtu wehrtigs ziteem un dšihwei. — Bet muhsu
 wehrtiba zitu dšihwê atfarajas ne tikai no muhsu darba.
 Ja mums ir kahda kluhda, wahjiba, flits eeradums, tad
 mehs ar to kluhstam ziteem — mahjâ, gimenê, apfahrt-
 nê — frusts. Kad to fahkam apfinatees, tad dšiki ee-
 smeldš firdi: mehs juhtamees maswehrtigi, newehrtigi.
 Ja, waj tad waram dšihwot? Mums jazenſchas kluht
 wehrtigeem zitu dšihwê — atbrihwojotees no atteezigâs
 wahjibas, kluhda, eeraduma, mums jazenſchas kluht atti-
 weem poſitiwâ wirſeenâ. Ja uſwareſim ſewi ſcho wahjo
 weetu, ja zentiſimees kalpot otram, tad atguhſim dšihwes,
 darba preeku. — Bet daudſ reiſes zilwekâ wehrtibas ſa-
 juhtu ſagrauj ari ziti. Tapehz mums jabuht uſmani-
 geem, lai mehs neſagraujam to zitoſ. Daudſ reiſes zil-
 wekſ patſ neſpehji atguht wehrtibas iſjuhtu. Jæet pa-
 lihgâ. Pretejâ gadijumâ nomaldiſees zilwekſ. Zilwekſ
 newar dšihwot bej wehrtibas ſajuhtas. Ejot poſitiwâ
 wirſeenâ neſpehji eeguht to un eet negatiwâ, lai tikai li-
 toſ wehrtigs patſ ſew. Mineſchu daſchus peemehruſ.
 Teshwſ netaiſni ſit ſehnu. Weenu, otru reiſi. Mahte
 noneezina winu daudſ reiſes zitu preeſchâ. Tas aiſlauſch
 winu wehrtibas iſjuhtu. Winſch meklê zitur kautkas
 buht — kluht draiſfuligs ſkolens. Par katru zenu gri-
 ſpehlet ſinamu lomu. Beedru azis liſtees wehrtigs ar
 palaidnibu. Ja ees par ſcho zelu arween tahlaf — kluh-
 migs dšihwes gala iſnahkums — kluhs atbaidoſchs, war-
 buht pat noſeedſneekſ. — Meitene ſkolâ. Mahzitees ne-
 weizas. Skolotaji weenmehr noſmahdê. Neweizas tiſ
 labi ari mahjâs darbi. Ari mahte noleek. Ja buhtu
 ſtipra, mehginatu ſanemteeſ, bet ne katru reiſi mehs eſam
 tiſ ſtipri. Bet bej wehrtibas ſajuhtas newar dšihwot.
 Gateek kahdu draugu. Tas kahdâ brihdi ſaka: „Tu eſi
 ſkaiſtakâ, labakâ, bej tewiſ newaru dšihwot...“ Lâ tad
 tomehr kautkas eſmu. Mahte un ſkolotaji mani neſaprot.
 Un aiſeet pa ſlidenu zelu. Mahte un ſkolotaji neuſma-
 nigi atnemot, graujot wehrtibas iſjuhtu paſchi neſinot
 dſen winu launâ zelâ. Buhsim uſmanigi. Weenmehr
 tikai kriticſejot mehs atſtumjam behrnus no ſewiſ, atne-
 mam wineem ſpehkuſ. Wini meklê zitur ſew atbalſtu.

At, zif beeschi behrni schehlojas: wezafi muhs nesaprot. Un dauds reises dibinati. Mums weenmher schkeet, ka behrni un jaunee naw peeteefoschi labi, godigi, tahdi, fahdi bijam mehs un to leekam teem manit un ta mehs ari stumjam winus tai wirseenâ, kuru teem pahrmeta.

Daudsâm launâm parahdibam zehloni meklejami wehrtibas isjuhtas jabrukumâ. Mehs wisi sinam, ka dashesi zilweki ir plahpas, fewischki seeweetes, tahdas, kas zita it kâ negin, kâ tîfai runat fliftu par ziteem, maifitees zitu gimenes dsihwê, kuhdit weenu pret otu. Schahdi zilweki ir fabeedribas augoni. Wini lihdszilweku dsihwes troplotaji, jaindetaji. Reisem aif reebjuma pret schahdeem zilwekem gribas nopurinatees. Tomehr, pirmis to darifim, eestatifeemes schahdos zilwekos. Wini nelaimigi laudis. Lihdszeetiba eerunafees. Pa leelakai dakai winam naw dsihwê labi gahjis. Dauds kas naw isdeweess, naw laimejees mihlestibâ, warbuht nelaimigi apprezjees, flifta laulibas dsihwe, nefatiziba mahjâs, warbuht naw bijis behrnu, bet ja seeweetei naw behrnu, ta leela nelaimie. Pamasâm faruhgtinajas, wehrtibas isjuhta fahbruhf. Bet bes wehrtibas fajuhtas newar dsihwot. Winas meklê scho wehrtibas isjuhtu atguht. Bet pa nepareisu zelu. Uf zitu rehkina. Turumâ laimiga lauliba. Zitu laime atgahdina winai winas nelaimi. Wina newar panest, ka ziteem dsihwê labaf weizees kâ winai. Winai schkeet, tas newar buht. Wina eestatas scho zilweku dsihwê. Grib mahzit, brihdinat, aifstahwet jauno seewu. Getschufft flujâm: usmanees — netizi wihram... Sehjneustizibas sehflu... Waj ari fritise zitu dsihwi... Un winai schkeet: tagad ari es kas esmu, ari man ir fawa wehrtiba, wina aifstahwe, pateefibas apustule, tikumibas fargs u. t. t. Schahdi zilweki ir apfahrtnes launums, bet neteefasim winus — wini ari nelaimigi zilweki. Zitu dsihwes troplotaji, bet ari fewi zeeteji, nabagi, bes pateefas laimes, eesthejâ meera. Wini dwehfeles dsihwê smagi trauzejumi un scho trauzejumu zehloni — wehrtibas isjuhtas jabrukumâ.

Beeschi mehs wehrojam konfliktus un fateschgijumus gimenes dsihwê. Wihra mahte un wedekla. Nesaprotas. Wedeklai schkeet — wihra mahte launa; wihra mahtei —

wedekla flitta. Bet abas nelaimigas, zeetejas. Dsihwe neet. Waj mehs ari teiksim — wihra mahtes launas? Nē. Joutafim: kur scho farschqijumu psichologijee zehloni? Wehrtibas isjuhta. Mahte dsihwoja tikai sawam dehlam. Dehls winai bija wijs. Wina isjuta sawu wehrtibu dehla dsihwē. Tagad eenahť dehla dsihwē wedekla. Wihra mahtei schteet — wedekla pilnigi istumj winu is dehla dsihwes. Dshdš ar to schkobas wehrtibas isjuhta — ja, kahda tad wairs manaj dsihwei un man wehrtiba? Scheit nu jabuht wiseem trijeem gudreem. Wedeklai jasaprot: es nedrihksťtu pilnigi istumt wihra mahti is mana wihra dsihwes — man ir jadalas; wihra mahtei jasaprot: sew weenai es nedrihksťtu gribet patureť dehlu, man ir japeefahpjas, jadalas. Dehlam ir jasaprot: es sawai mahtei biju wijs, es nedrihksťtu winu aismirst, mana firšs ir jadala starp winam abam. Tikai tur, kur wijs trihs to sapratīs un līks meens otram manit, ka katram no wineem ir leela wehrtiba, nofihme wina dsihwē, scheit eespehjama sapraschanas, satiziba, laime. Wajadšigs leels takts, leela firšniba, otra ispratne. Neweens newar prasit sew weenam otru un neweens newar sewi pilnigi atdot tikai weenam.

Ja mehs nejargajam otrā wina wehrtibas isjuhtu, sewišchi laulibā, tad mehs welkam winu uš leju un galu galā tas atreehjas mums un ahrda laulibas dsihwi. Rahds wihrs reis schehlojās par sawu seewu: Wina wairs naw tahda, kahda bija tad, kad prezeju — tolaik wina bija preeziga, darbiga, usmaniga, bet tagad — ak, tagad wina pawišam zitada... Un tā bija... Un tā beeschi ir. Grib jauna seewa wihru mihlet, apkopt, ruhpetees par winu, winam dshwot... Bet seeweetei ir gruhťati wehrtibas isjuhtas sinā. Wihrs sawā darbā redš panahťumus. Seewa nemana schoš panahťumus. Winas spehfi aiseet fihťajos darbos. Ehdeens, šo pagatawoja, pehz pusťtundas ir apehťs; šo schodeen tihrija istabās un drehbēs, tas rihtu jau netihrs. Scheit nu wajadšigs atbalťs. Wihra atbalťs. Bet ne katrs wihrs to saprot. Kad jauna seewa glihti usťopj istabu, bija wajadšigs atfinigs wahršs, bet wihrs tā nemas nepamana; kad seewa pahřnes puķes no laufa un eeleeť tās wahřē uš galda,

wihrs beeschi pat neredj, bet wjadseja pateift filtu atfinibas wahrdu. Kad seewa fewischki ruhpiigi ir gatawojusi fahdu ehdeenu — wjadseja pateiftees, bet wihrs meerigi to apehd, itfa tas kas pats par fewi saprotama leeta. Seewa gaidot wihru mahjas fagehrbusees labafas drehbës un wifu usposufi. Wina wjadseja apbrihnot, fildi pateiftees, bet winsch neleefas to ne manit... Bet ja gadas fahdu reisi sliftafs ehdeens — katram no mums darbs fahdu reisi neisdodas — wihrs baras, pahmet, uffit ar duhri uf galda... Ja, un wifs tas grauj seewa wehrtibas isjuhtu un tad naw brihnums, ja wina paleef nolaidigafa, newishigafa, kuhtraka. Kas wainigs? Wihrs — winsch nestiprinaja, nekopa seewa wehrtibas isjuhtu, bet pamafam fagrahwa. Bet bes wehrtibas isjuhtas naw eespehjams dsihwot. Ai, tadehl dauds usmani-gafeem wjadseja buht schai finâ wihreem.

Bet tahda pati usmaniba wjadfiga seewai. Ari wihrs newar dsihwot bes wehrtibas fajuhtas. Bet laulibâ ahtri peerodam weens pee otra. Katrs zits wihrs schkeet seewai labafs fa winas paschas. Katra soli seewa wihru fritise: tu neefi nekahds wihreetis, tu efi tahds un tahds, redfi fa tas un tas, tee ir parwifam zitadi. Pamafam wina grauj wihra wina wehrtibas isjuhtu. Bet bes wehrtibas isjuhtas newar dsihwot. Winsch behg no seewas, mekle zitas... Naw brihnums, fa wafaros wihrs tad mekle draugus, eedser fahdu glahfiti, apklusina faut ari uf brihdi fremtofcho tahrpu fruhfis, fcheit fateef zitus, kas wina neatfahreto katra soli: tu nefi nefas, tu tahds un tahds... Tad fateef fahdu reisi zitu seeweeti, kas atrod winâ fo labu un fafa: „Zuhse efeit ihfts wihrs, zilweks. Zuhjos tas un tas ir jauks, tahdi man patihf...“ Paeet laiks un seewa, tagad nelaimiga, nahf pee mahgitaja, raud, schehlojas par farwu wihru, kas winu pamet, par to otro „slifto“ seeweeti, kas isahrda winas laimi, atnem wihru... Ja, tagad wina raud... Be — kas wainigs? Waj wihrs, waj ta otra? Mehse neattajnosim ari winus, bet leelafa, galwenâ maina to mehr pascha seewa. Wina aismirfa wisgalweno — wihrs newar dsihwot bes wehrtibas isjuhtas, to winai wjadseja fopt, bet wina to grahwa... Ai, dauds, dauds usmani-

gatam jatkust jeewam ichini punktâ pret jatweem wihtreem. Tad buhs majak iisruschu laulibu.

Ja, laulibâ — kas ir wiswarigakais? Ne asinu balis — ta pahrschalz, asinu balis un karsia mihla, fur mehs jakam: tu mana laime, nepadara muhs par tahdeem, kas spehjam otra labâ fewi aismirst, ichi mihla leek mums domat pirmâ weetâ par jatwu preeku. Wehrtiga ta mihlestiba, fur mehs jakam: kaut es waretu buht tawa laime. Wiswarigakais — kopt, stiprinat, jargat otrâ icho wehrtibas apsinu, jo ta ir dsinejspehks. To mehs spehsim, ja atminešimees Barwila wahrduš: „ne strihdedamees“ — pahrmesdami, teefadami, kluhdas mefledami un usrahdidami, „ne tufschâ leelibâ“, fur mehs iszelam tikai fewi un otru noleekam, „bet zits zitu usflattidami augstak par fewi paschu“, iszeldami otra wehrtibu, mefledami labo otrâ un wina darbos, stiprinadami winâ wehrtibas isjuhtu.

Sakeet, kas ir wisleelakais muhsu Wadona Umana nopelnis? Tas, ka winisch modinja, stiprinja latweeschu tautâ un katra latweeti tautas un latweeschu wehrtibas apsinu. Tu esi wehrtigs, tu wari daudš — mostees... Un redseet ko tagad latweetis un latweeschi weiz katre sawâ mahjâ un kopejos darbos.

Nelaujeet nekam jagraut icho wehrtibas isjuhtu. Aisrahdischu wehl us weenu apstahkli, kas reisem grauj muhos wehrtibas apsinu. To atstahsta kahds wezs mahzitajs Wahzija. Pee wina eerodas kahds isglichtots kungs. Winisch gribot pehtit sawus sentichus. Mahzitajs winam parahda grahmatas. Schim zilwekam ir eespehjamš isjekot sawai gimenei triju gadu simtenu laika. Wisu deenu winisch rokas grahmatas. Wakarâ winisch ir galâ ar sawu darbu. Bet tad winisch itkâ jabruzis. Kas notizis? — jautâ mahzitajs. Schis zilweks faka: „Man wiss preeks atnemts... Es biju lepnš us jatweem senticheem. Domaju: wini goda laudis. Bet tagad — ak, ichis traips mani wisu muhschu dedsinas.“ Un winisch rahda wezo mahzitaju atsihmes pee jatweem senticheem. Pee weena peerakstits: „Noteefats kâ saglis zeetumâ,“ otrâ: „Behrna tehws natw sinams.“ Bet mahzitajs atbild: „Ja, kamdehl ichis peesihmes tâ juhs nospeesch?

Nam tatschu neweenas zilweku dsihwes bej jawas ehnu pufes. Tas Zums jafaprot. Un juhju jentschu kluhdas nemafina Zuhju wehrtibu." Ja, to lai atminam ari mehs — muhsu tehnu kluhdas lai negrauj muhsu wehrtibas isjuhtu. Un ja pajchu dsihwē gadijusčas kluhdas — ari lai nefabruhtam. Kas bijis, to tu mari labot; ja ari kahdā weetā es bijis ne tahds kahdam wadjadsetu buht, tu nahkotnē mari kluht zitads.

Ja, zilweks newar dsihwot bej wehrtibas isjuhtas, zilwekam wadjadfiga isjuhta: man, manai dsihwei ir wehrtiba, nosihme Deewa preeščā un zilweku dsihwē, apfahrtnē, pajaulē. Tad nu kopeet, fargajeet sewi šho wehrtibas isjuhtu, nekaujeet wiau fagraut, un fargajeet wiau zitos — wehrtibas isjuhtas fabrukums waj nomaldischanas war nowest pee kluhmigeem trauzejumeem dwehseles un gimenes dsihwē un zilweku listenos. Un atminešimees weenu: mehs katrs Deewa doma, Deewa radijums, weenreisejs, leela muhsu wehrtiba.

3. Kas zilweka dsihwes zentrā?

Kas ir zilweka dsihwes zentrā? T. i. ne wispah, bet manas un tawas dsihwes zentrā. To finat, atklaht wifai swarigi, jo no ta, kas muhsu dsihwes zentrā, t. i. no kahda weedokla mehs wifu daram, kas šķēet mums swarigakais, atfarajas wifas dsihwes panahkumi, laime, neweikšmes, muhsu eefščeja wehrtiba, wehrtiba šabeechiba u. t. t. War buht diwi muhsu dsihwes, istureschanas zentri. Weens — mehs pajchi, muhsu es, zenšchanas guht eewehribu, zitu ušlawu, atšinibu. Un — pati leeta darbs, ušdewums, kalpoščana wispahrejai leetai. Pirmā gadijumā mehs wifu daram un mums ir preeks darit par tik, par zif ziti reds, eewehro, atšihst muhsu darbu, otrajā muhs aštrauj pats darbs, ušdewums un firds degtin deg redsot ka šhis darbs eet uš preešču. Waram minet peemehtu iš behrnu dsihwes. Diwi behrni faut ko dara. Mahjā. Pirmais eededsēes darbā, wifu apfahrti ašmiršis, wianam weenalga waj kahds ir tuwumā

waj ne, bet azis ſpulgo redſot kà darbš wirſas uſ preeſ-
ſchu. Otrs ari dara taħdu paſchu darbu. Ari weifli dar-
bojas, bet reiſi no reiſes paſkatas waj tuwumà ir tehws
un mahte, waj wini redſ, gaida lai winu uſlawè, uſteiz.
Un ja tehwa un mahtes naw, waj ari winu neewehrs,
neteiz neweena atſiniga wahrda, tad winam ſuhd preeks,
un winſch atmet ar rofu, nepabeids darbu. Waj ari di-
was jaunawas. Weena labi gehrbjas. Muhl lai dreh-
bes labi paſchuhtas, labi peestahw, lai krahſa peeſkanojas
ſejai, mateem, lai naw neweena traipa, un ja wiſs ir
tihrs, jauks, wina preezajas. Kapeh3? Wina aiſtete —
muhl ſkaiſtumu, tihribu. Winai weenalga waj kaħds wi-
nu redſ waj ne, taħda wina zentifees buht weenmehr un
wiſur — weefibàs, mahjà, ſwehtkos, pee darba. Ari otra
labi gehrbjas. Weefibàs, fur ziti. Wina tomehr grib,
lai ziti redſ, atſihſt, ſlawè, grib patift. Winai ta naw
tikai eekſhejè aiſtetifkà praſiba. Kur naw zitu — mah-
jà, darbà u. t. t. — wina war buht ari nolaidiga, newih-
ſchiga ſawà apgehrbà, wehl zits peemehrs, iſ plaſchakas
dſihwes. Sawà laiſkà Franzijà walbija Ludwikis 14.
Winſch teiza: „Walſts eſmu eſ.“ Tajà paſchà gadu
ſimteni Pruhſijà walbija Friedrichs Zeelais. Winſch tei-
za: „Eſ eſmu tikai walſts augſtakais kalps.“ Redſeet,
ſchim wiħram wiſas dſihwes zentrà bija walſts, tauta,
kalpoſchana, bet Ludwikim winſch patš, wina eſ, ſas wi-
nam par tautu un walſti, ja tikai winam labi, ne winſch
walſts, bet walſts wina dehl. Tàpat ſchim weenam ſeh-
nam un weenai jaunawai wiſas dſihwes zentrà bija wini
paſchi tapeh3 wini ſkatijàs, zif ziti winus redſ, atſihſt,
ſlawè un ja zitu naw tuwumà waj ziti neatſihſt, tad
ſuhd wiſs preeks un energiija. Bet ſcheem otreem, ſeh-
nam un jaunawai — wiſa zentrà bija pati leeta, darbš,
uſdewums, wineem weenalga waj ziti redſ waj ne, kà
ziti ſkatas, bet wineem preeks par darbu, tihribu, ſkai-
ſtumu.

Tà tad zilweka dſihwes zentrà war buht waj nu
weena waj otra no minetàm leetam, mehrtibam. Un no
ta, ſas zentrà, atkarajas wiſs. Sekas baſchadas un taħu
ejojſhas. Ja zentrà paſchà eſ, tad zilweks daris tikai to,
ſas winam kaħdu labumu, ſchauri egoiſtiſku waj ari zitu

usslawu atnes. Tislihdj jadara kaut kas, ko ziti nesla-
 wēs, judis fatra energija. Wini muhšcham skatisees us
 to, ko ziti teiks. Bet isdarit wiseem pa prahtam,
 tā lai wisi slawetu, neespehjami. Tapeh3 schie zilwefi
 buhs glehwi, nelaimigi, eescheji un šabeedribā maswehr-
 tigati. Weenā otrā „wilotees“, t. i. nesanemot pateizi-
 bu, atsinibu, šaruhgtinajees, schehlojees par zilwefu ne-
 pateizibu, atwillsees malinā un teiks: ja dšihwošchu ma-
 linā tīkai šewi, tad ja ari neslawēs nemeens, tad ari
 nesmahdēs, nenoliks. Schahdi zilwefi, kuri nowilufchees
 malinā, reisem schēitis mums pašemigi, šaf, wini nemešlē
 goda, bet pateesibā pa leelakai dalai wini leelakee egoisti.
 Un ja mehs šateefam tahdu, kas tā winšch pats šafa,
 reisi apdedsinajis pirfstus, wišlees, isbaudijis zilwefu ne-
 pateizibu un nu nowilzees malinā, kuzam natw nekahda
 preeka peelist rokas atflahtibas šopejā šabeedriškā darbā.
 kuzsch neko negrib šinat par šaweem kaimineem, ziteem,
 šabeedribā, kuri eeslehdšas šewi, šawā mahjā un dšihwē
 weenigi šew, šawai gimenei, tad mums šasin, ša schieit pa
 leelakai dalai darisšana ar egoisteem, ar tahdeem, kuru
 dšihwes zentrā ir bijis tīkai winu pašchu es, kuzi war-
 buht wišlufchees, šaruhgtinati, nespeh3 wairs eedegtees
 šopejā radošchā uguni. Winu nelaimes zehloni, winos
 pašchos. Wini ari paliks weeni. Tahdeem nekad nebuhš
 pateesu draugu. Wini nedod nekā ziteem, un ari ziti at-
 welkas no wineem. Bet ja zentrā naw pašcha es, ja zen-
 trā pati leeta, darbs, šalpošana, tad tahds wišu širdi
 eeleef šawā darbā, winšch nesfatas ne us weenu, ne us
 otu pusi, negaida lai ziti slawē, atšihst (šaprotams, ja
 atšihst, tas ir štipri no jumš), ja ari daudži, pat šinti
 frata galwu, apšchauba, fritise, pat nošengā un dubleem
 apmet — kas winam? — Wina azis wehrštas us darbu,
 usdewumu, deg un šwehlo, winšch grib to labi weift. Un
 šaprotams, tīkai tahdā gadījumā un tahdi zilwefi war ko
 isdarit, weift. Scheit ir garanteti šinami panahfumi.
 Tahdeem wajadsetu wiseem buht. Schahdi zilwefi teef
 no weeneem apšaroti, no ziteem mišleti, atšihsti. Še mehs
 šapratifim isteizeenu: tīkai tas ir wihrs, šam daudž eenaids-
 neefu. Šam eenaidsneefu naw, kas neteef apšarotš; ja
 — waj, šam ir wehrtiba? Bet šchahdam zilwefam ir ari

pateesi draugi. Tifai tahdam, kas wiſu ſirdi eeleeſ tah-
dâ darbâ un ſewi aiſmirst; peeſeras ziti. Kaſ wiſeem
grib iſtapt — un tâ dara egoiſti — taſ neſpehſi neme-
nam dſiki peeſerteſ un tam nepeeſerteſ ziti. Tifai tahdſ,
kaſ wiſu ſirdi eeleeſ darbâ, leetâ, uſupurejaſ, ſewi aiſ-
mirst, war buht zitu wadoniſ. Un tahdi ir peem. muhſu
wadoniſ Dr. K. Ulmaniſ, Gitiſerſ, Muſolini u. ziti. Tee
ir tagatneſ miſſchi. Tee ſpehſi iſſchiſerteſ, uſnemeſeſ at-
hiſdibu, aiſraut tuhſtoſchuſ un miſjonuſ, tapehſ, ka wi-
nu dſihweſ zentrâ natw wiſu eſ.

Tâ tad zilweſu dſihweſ zentrâ war buht waj nu wi-
na eſ, waj kaſpoſchana mehrſim, wiſpahrejai leetai, zi-
teem. Eſ teizu ir diwejadi zilweſi. Tomehr nebuſ pa-
reiſi, ja mehſ domatu, ka wiſuſ zilweſuſ war ſadalit di-
wâſ grupâſ. War teiſt, ka katrâ no mumiſ ir iſhee abi
zilweſi. Un katrſ no wineem katrâ ir daſchadâſ paſah-
pêſ. Muhſu intereſêſ lai ſchiſ otraiſ, kaſ ſpehſi nodoteſ
kaſpoſchanaſ, buhtu augſtaſa paſahpê un pirmaiſ, ſuram
wiſna dſihweſ zentrâ wiſna eſ, pawiaſam maſſ, warbuht
pat ar laiſu iſſuſtu. Taſ muhſu mehrſiſ. Pehſ ta ja-
zenſchaſ. Zif mehſ zenſchameeſ tiſ mehſ iſhti zilweſi.
Tifai tad ari eſam uſ pateeſa zela un guhſtam panahku-
muſ. Uſwaret ſawu eſ, ſeedot wiſu, nododoteſ kaſdam
mehrſim, wiſpahribai, leetai. Ar to wiſwairaf kaſpojaſ
ari ſew. Taſ tâ ſawadi iſleekaf — kâ tad atſakoteſ no
ſewiſ war ſew kaſpot. Bet tâ ir. Te jaatmin Jeſuſ
wahrdi: „Kaſ ſawu dſihwibu gribeſ paturet, tam ta
judiſ; bet kaſ ſawu dſihwibu maniſ dehl ſaudêſ (atdoſ,
atteiſſeeſ), taſ to iſglaſhſ,“ patureſ. Rapehſ? Tapehſ,
ka zilweſſ weenſ par ſewi neſo nenoſihmê t. i. ja wiſſſch
gribeſ tiſai ſew dſihwot. Wiſſſch ſaiſtiſ ar ziteem, wiſſſch
tiſai weenſ lozeſliſtiſ kēhdē. Tapat kâ kermenî — tiſai
ja wiſſ kermenîſ ſpehzigſ, weiſelſ, tad labi jutifeeſ katrſ
atſewiſſſſſ lozeſliſ. Bet ja katrſ lozeſliſ domâſ tiſai
par ſewi — kaſ iſnahſ? Spilgtſ un atſaidoſchſ pee-
mehrſ agrakâ ſchiſiru zihna. Rodaſ gruhti apſtaſtkli, ſa-
reſchgiſjumi ſaimneeziſkâ dſihwê. Pat poſtſ. Atſkaneja
ſauzeeni: weenojateſ. Gribeja katra ſchiſira apweeno-
teeſ, lai kopeji zihnitôſ ar poſtu, uſlabotu ſawu ſtaſ-
woſli. Tif taſlu wiſſſ biſa labi. Bet taſlatu — ſahſa

apkarot zitas fchiras, zitus kermenena lozeklus. Un tas wareja nowest tifai leelakâ postâ wiſus. Un tà ari notifa. Bareisais zefch — ſtiprinàt kopejeem ſpehteem wiſu kermenen, tautu, tautas ſlahnus, jo tad uſlaboſees katras fchiras un atſewiſchfa indiwida ſtahwoſlis. Tahdâ wirſeenâ mehginam tagad eet. Jo wairaf pelnis ſemneeks, fabrikas u. t. t., jo labafi paehdis buhs ari ſtrahdneeks u. t. t. Katram — kâ zilwekam, tà fchirai — jazenſchas kalpot ziteem, weſelam — „tas lai ir wiſu kalps.“

Zif tas ſawadi ari neiſflauſas, bet pat deewbijiba war buht kalpoſchana ſew. Un pee daudſeem, warbuht leelakas dalaſa wina tahda ari ir. Skatees, waj ari tewi tà naw? Zeela dala ſtatas uſ religiju, tizibu, deewbijibu kâ uſ dſihwiſas apdroſchinaſchanu. Es ſahrtu ſawas eemaſſas un atteezigai beedribai tad janodroſchina man ſinami labumi. Religijâ ſchis eemaſſas — tiziba, Deewa atſihſchana, luhgſchanaſ, baſnizâ eeſchana u. t. t. Ja es to daru, tad miſlam Deewinam jaruhpejas, lai man eetu labi, lai mani nepeemeſletu leelaſa ruhpes, nelaimes, zeeſchanaſ, ſlimibaſ un kad es mirſtu, tad winam ſchehligi jauſnem debefis. Bet ja nu tà ſkatamees, kahdas ſeſas? Zilweku tomehr peemeſle nelaimes, zeeſchanaſ, ſlimibaſ, neet tif gludi dſihwê un nu zilweks ſaſa: ja, ſo tad man dod baſniza, religija? Deewu es luhdſu, wiſu dariju, bet tomehr manâ un manejo dſihwê eenahza ſlimibaſ, truſkums, poſts? Reſultatâ — kluſt weenalbſiga, atkriht, eeniſt Deewu, ſaimo. Scheit ſahkas beſdeewiba. Winaſ pamatâ ſchis ſehkſas deewbijibaſ iſpratne. Labafi teikt: ſcho zilweku dſihwes zentrâ bija winu es un ari Deewu, religiju wini eedomajaſ kâ kaut ſo, kam ſaſalpo winu labſlahjibai, winu es.

Deewbijiba, religija kaſ zits. Winaſ zentrâ Deews. Deewa ruhpes par zilweku dwehſelem. Ne par to, lai mums laiſigâ ſinâ eetu labi. Wina mehrkis — weidot un audſinat zilwekus. Muſchibai. Schi audſinaſchana turpinaſas wiſu muſchu. Wiſch grib weidot muhs par ihteem zilwekeem. Un ſchini audſinaſchana winam reiſem jawed zilweki zaur ruhgtâm ſahbem. Kad muſjos kaut kaſ teef lauſts, tur weenmehr ſahpes. Reiſem aſas,

dšilas. Teef lausts muhšu es. Teefam loziti un lausti.
 Jo fihštaks muhšu es, jo wairat teefam lausiti. Scheit
 daudšu šahpu zehloni. Deews grib laust, mehs neša-
 protam, nepadodamees, kurnam un Deews nahšošajā
 reišē leez wehl semafu, wed wehl dšilafās šahpēs. Deews
 grib weidot muhs par ihsteem zilwefeem, furi gatawi
 šewi atdot. Deewbijiba ir zihna ar šewi,
 ar šawu es, ušwara par šawu es. Neeweens
 mums naw folijis, ka mums labi es, Deewam naw in-
 terefe, lai mums — tew waj man, Peterim waj Zahnim
 — nebuhtu šahpu, ruhpu. Ja tā šapratifim religiju
 un Deewu, ta buhs šekla ispratne. Winam tikai weena
 interese: lai mehs zenshamees labi ispildit usdewumu,
 kuru winšch mums uslizis un kamehr irehs zenshamees
 to darit, winšch muhs stiprina un glahbj no daudšām
 dšihwes breefmam un listam. Reiš par wišām reišem
 mums šapaprot, ka mehs neefam wiša zentrā. Wiša
 zentrā ir Deews. Zilweks ir gan mihšch Deewam, to-
 mehr winšch ir tikai putekšlitis. Deews ir besgala leels.
 Šapaprot, ka newar buht radišchanas pehdejais mehrēis,
 lai tikai zilweks, šchis smilšchu graudinšch juhrmalā, pu-
 tekšlitis tukšneš, masais kniškitis miljonu miljonu zitu
 widū buhtu apmeerinats ar šawu listeni, ešamibu, dših-
 wi. No Deewa dabū wiši šawu wehrtibu. Tik mehs
 wehrtigi, zif kalpojam Winam. Deelajā kuhgšanā ari
 pirmā weetā wahrdi: „Tawš wahrds, Tawa walstiba,
 Tawa griba. Tā tad — laust šewi šawu es,
 n o d o t w i š u š e w i D e e w a m. Tikai tad mehs
 buhšim šapratušči religiju — deewbijiba ir zenshchanās
 šewi pahrwaret eeteepigo, patigo es, stiprinat atdošcha-
 nos, seedošchanos Deewa leetai, Deewam. Bet tas tai
 pašchā laikā ari labafais, ko waram darit šewis labā: gan
 jaeet zeeschanās, tā šchēet, bet Deews šawejos fargā;
 mehs ejam preti eekšchejai laimei, labkšahjibai, preefam.
 Dšenotees pehz laizigas laimes to šaudejam, atšafotees
 eeguhštam — eekšchejo un ahrejo. Ak, kaut mehs buhtu
 gudri.

Tagad nu štatifimees katrs šewi — kas muhšu, ma-
 nas un tawas dšihwes zentrā — muhšu es waj kalpošcha-
 na leetai wišpahribai, tautai, Deewam? Ja muhšu es,

tad muhju dšihwe buhs nebeidsamu neweifsmju wirkne, kritifim no nelaimes nelaimê, faruhgtinafimees, jutifimees atstahiti, wentuli, bes draugeem, maswehrtigi. Bet atminesimees Jesus wahrdu: „Sa kas juhju starpâ grib buht pirmâis“ t. i. leels, wehrtigs, laimigs, „tas lai ir juhju kalps“ t. i. ta dšihwes zentrâ lai ir kalposchana, atdoschanâs: 1) darbam, leetai, mehrkim — tad buhs panahkumi, draugi, šekotaji, 2) ziteem ap šewi — kas kalpos, to ziti eewis širsnibâ; 3) tautai, lai ari muhju širdis šwehli wahrdi: „Es esmu tikai walsis, tautas, dšimtenes kalps“ un 4) Deewam — es meklešçu tikai Deewa godu un mans augstakais mehrkis buhs ihsta deewbijiba, t. i. zenschanâs ušwaret šewi manu špihtigo, patigo es. Sa, tahdam jabuht muhju zelam.

4. Dšihwes smagajos brihšhos.

a) Škumjâs.

Mehs katrs pašistam škumjas. Reisem winas ašas, šmelbsosčas, smagas. Râ tahrps eegrausčas širdi. Kremt un kremt. Walâ neteefam. Wišs juhrst. Wišu aifflahj pelesa ašaru migla. Dšihwe neščeket wairs škaišta — wina pelesa, newajadšiga, eenaidneeks. Wišs šaudê šamu peewilzibu. Škumjas pahreet beszeribu gruhtširdibâ. Ja, wiši winas pašistam. Winas apwiš muhs kâ wišigas tšchuhškas. Smazê, šchaudi. Tik beeschi šmifums klauwê pee širds durwim. Wakaros, besmeega naktis tik šmagi, gribas raudat, matus pluhft, aiseet no wiša, wiša, išgaišt. Pašistam bet weenu otru reiši, šewiški šahkumâ, kad winas wehl weeglas, needomajamees, ka šchis škumjas weens no muhju launafajeem eenaidneekem, ka mums jadara wišs, kas muhju špehkos, lai nepadotos šchim škumjam, lai winas aifdšihitu, un jau pašchâ šahkumâ. Winas eenaidneeks. Atnem preeku. Bet waj bes preeka war dšihwot? Ja širds apmahfuses, ja širdi pelesa leetus deena? Zilweks pagurst. Atnem darba gribu un darba preeku. Darbs wairs neweizas. Râ lai strahdâ, ja širdi škumju tahrps kremt un kremt? Atnem dwehšelei špehku. Raw špehka wairs škaidram buht.

Sirdi tahda baljs tšhufst un wilina — naw wehrts, naw wehrts, kas šfaidriba, kas tikums — aismirstees, wij ro-
 jes ap galvu, dšer, twer mirkli, apreibinees, warbuht tad
 us brihdi klusefi šmelbsojchu nemeeru. Tā daudži aiseet
 šlidenā zekā — škumju dšihiti dšeršhanā, narfotijfu wee-
 lu leetašhanā, paviršhibā, išdšihwē. Un zilweks, kas
 škumjās šlihst, aismirst zitus ap šewi. Tuwakā un tah-
 lakā apfahrtnē. Šawejus, gimeni, zitus. Bet ziteem
 wajadšigs šilts šfats, glahšts, preeks. Tā gremdejotees
 škumjās zilweks kaitē šawai wešelibai — nošpeestiba; kai-
 tē darbam — mehš kluhštam glehwi, darbš neweizās,
 tik labi neišpildam; kaitē dwehjelei, raksturam — rak-
 sturs kropsijas, eesogas nošlehgtiba, ihdšiba, ruhgtums,
 nepazeetiba; nošedšas pret gimeni, apfahrtni — nespeh-
 eeklaut zitus širds šiltumā, jo širds ir eewilšujees šewi
 un nespehji ištatarot ko gaišchu un šiltu. Tapehž naw beš
 pamata tahda zilweka wahrdi, kurehž ir teizis: „Kas
 padodas škumjam, šlepšawo šewi (padošhanās škumjam
 meesiga un dwehjeliska pašššlepšawiba), bet — (un šcheit
 ziti šmagi un baigi wahrdi): kas eenes waj wairo otra
 širdi un dšihwē škumjās, nošpeestibu un gruhtširdibu, tas
 šlepšawo otru, grehko pret peeško baušli. Un tā ari šcheit
 nrumš Jaredš, zik nopeetna ir dšihwe, zik usmanigeem ja-
 buht un tahda atbildiba gušas us mums.

No wiša teiktā ištreet muhju peenahšumj un usdewu-
 mi. Wišpirms nelaut eeperinatees šewi šchim škumjam,
 jo „škumjās nes nahwi“ un ja winas eesogas, usbruht,
 waj jau eeperinajušhās, ušwaret, atkratitees. Bet kā?
 Škumju zehloni dašchadi. Dašchadas neweifšmes dšihwē,
 darbā, šabeeidribā. Šaprotu, šmagi, bet — waj neredšam
 tik daudšus, kureem wehl wairaf kas bija šabruzis, iš-
 šchihdis un tomehr atguwa, ušzehla no jauna wišu, ra-
 da jaunuu, leelaku laimi un preeku. Atminešimees to
 wišru, kuru bija peemellejuši leela nelaime — wišs ša-
 dedšis, šahw pee drupam, blafus winam dšihwes draugs,
 kas raud, išmifumā. Ari pašham azis ašaras, kruhtis
 kaut kas šmelbš, bet tad šanemas, usleek rofu šewai us
 pleza un šaka: „Šoewa, buhs gruhti, bet — Deews wehl
 muhs naw atštahjis — šanemšimees, šrahdašim, war-
 buht paces gadi šuhrā darbā, bet atguhšim, wišu atjau-

nosim, nu, neraudi wairs." Skumjas mums atnems
 spēkus, padaris glehvus, bet darbs, drošme atdos jau-
 deto, līks aismirst skumjas. — Sabrukusi gimenes dīh-
 me. Ta lela nelaimē. Warbuht weena no lelafajām.
 Zilweks saudejis paradisi. Gimenes stuhritis — tā ir
 zilweka paradisiē wirs semes. Waram saprast, kā tas
 smelds. Tomehr — skumjas wēdis wehl dīlakā ismī-
 mā. Atminesimees: wehl tew ziti darbi. Nelaimigai
 gimenes dīhwei jālauj ispaustees kahdā darbā, radīšanā
 un tad zilweka nelaimē kluhst par zilwezes, apfahrtnes,
 zitu laimi. — Slimības, warbuht ilgas, nedseedinamas.
 Ja, tad firdi eefogas dīlas skumjas. Beszeriba. Naw
 brihnums, kā tad zilweks kluhst gruhstīrdigs. Atmine-
 simees kahdu dsejneeku — mahzītajū. Wīnsch apmek-
 leja kahdu šlīmu seeru. Slimneeze nemitīgi šehlojas,
 šuhdsejās, kurneja, firdi smags ismīsums, beszeriba,
 skumjas. Wī galbina dseefmu grahmata. Dsejneeks luhds:
 „Dodeet man jawu dseefmu grahmatu.“ — „Ko juhs ar
 to darīseet?“ — „Tajā ir dseefma: „Deews labi dar ko
 darīdams, Ir taisnis jawā warā.“ To es isplehšīchu —
 jums wina naw wajadšiga.“ „Ne, ne, tīfai ne to...“
 Slimneeze nokaunejās par jawu masduhšchibu, padoscha-
 nos skumjam, kurneschānai, uswareja, atguwa meeru un
 preeku. — Warbuht mīhli zilweki miruschī. Weeni mehs
 palīkuschī. Wī, kā tad firds smelds. Un ir daudsi, kas
 wairs nespēh atguht dīhmes spēku, gribu un preeku.
 Gribetos tīfai sehdet pee kapīna, skumt, raudat. Waj
 padosimees? Tad sabrukšim. Scheit lai runā 119.⁹⁸
 psalma wahrdi: „Mana dwehjele raud noškumusi; stip-
 rini mani ar tawu wahrdu.“ Atminesimees leelo teologu
 Schleiermacheru. Wīnam nomira weenīgais dehls. Tās
 ir leelas behdas. Wīnsch nepadewās ismīsumam. Wīau
 stiprināja Jēsus wahrdi (Zahn. 17, 24): „Tehws, es
 gribu, lai fur es ejmu, ari tee ir pee manis, ko tu man
 efi dewis, lai wīni redsetu manu škaidribu, ko tu man efi
 dewis.“ Schee wahrdi lai stiprina katru. Kad mīhlee
 aiseet, kaut ari šehhl, lai eedomajamees: Pestītājs gri-
 beja, lai wīni ir fur Wīnsch, lai reds wina škaidribu. Vāi
 atminam — mīhlee muhs reds un wīni negrib, kā mehs
 par daudis skumstam, raudam. Ja, lai paturam mīhlā pee-

nijnâ, bet lai ejam tablat fawu zeku. Lai ejam stipri, preezigi darbâ, dšihwê, fildi un firjnigi pret ziteem. Miruſchee wehl mums labu, nekad wini neſtabjas muſſu laimej zelâ, wini negrib muſſu aſaras, bet muſſu ſmai= dus; redſot muhs ſtumjâs, ſtumſt ari wini, redſot muhs gaiſchus ſejâ preezajas wini. Tapehz neraudaſim, ne= ſchehloſimees, noſtatifimees wineem mihli pakal un dših= woſim tâ, lai wini waretu preezatees par mums. Un wiſâs ſawâs behdâs atmineſimees leelâ wahzu domataja Zmanuela Kanta wahrduſ: „Manâs dšihwes behdâs wiſa mana filoſofija un wiſas manas grahmatas naw ſpehjuſchas mani tâ meerinat, kâ 23. pſalma (23, 4) wahrdi: „Zehſchu es ari ſtaigatu nahwes ehnaſ eelejâ, tatſchu launuma nebihſtoſ, jo Tu eſt pee manis...“ Un wiſleelatajâs ſtumjâs, iſmiſumâ, kad iſſheet — naw wehrts wairſ dšihwot, lai atzeramees ari muſſu dſej= neeka Weidenbauma wahrduſ:

„Iſſatram ir uſdewums gruhtibas neſt,
Tâ Deewa prahts, muhs radot, ſpreediſ.
Nemeenam naw atlauts prom dšihwibu meſt,
Kaut daudſ tas ir dšihwojot raudajis, zeetiſ.
Mums augſtaks mehrkiſ aiſ ſwaigſnem ir ſprauſts,
Kaut ſchaubâs un ſchaubiſees zilweka prahts.“

No ta, ko teizu par ſtumjam, ka winas weens no launatajeem zilweka eenaidneekem, ka winas weſt uſ le= ju, kroplo dwehſeli, eewed iſmiſumâ, iſreet ari tablatee uſdewumi — ne tiſai ſargatees, lai mehs ar ſawu dšihwi, iſtureſchanos neeneſtu un newairotu ſtumjas zitu ſirdiſ un dšihwê, bet lai mehs kur ween ſpehjam, mehginam otru atbrihwot ari no tâm ſtumjam, ko wiau ſirdiſ eeneſuſchi ziti zilweki, apſtahtli, dšihwe. Scheit leelſ un ſwehts uſdewums daudſ jau newajaga. Tiſai ſiltas ſirds. Tiſai ſaredſet toſ, kaſ ſtumjâs. Pateikt wineem kaſdu ſiltu wahrdu. Bet kaſdu, aiſ kura ſirds. Lai otrs juht — tawa ſirds grih palihdſet. Tiſai daſchus ſeedus otra ſtumju zelâ. Tiſai ſtiprinat droſmi. Teiſt: es palih= dſeſchu, ſahtſim no gala, wiſſ wehl naw ſaubets, wehl dšihwe ſmaidis, wehl ſeedi plauks. Tiſai ſtiprinat zil= wekâ wehrtibas iſjuhtu. Ja mehs nemitigi zilwekam ap= raſdam uſ kaſdu wina wahjibu, kluhdu, ja atſahrtojam

— tu efi tahds un tahds, tew jafkuht labam, tad mehs taijni wiau eedsenam taja postâ, no kura gribam atbrihwot, kuru pahrmesam. Masaf kritikas, wairaf jaufsihas, usmanibas, firjnibas, atsinibas. Stiprinat, aifrahdit uf wehrtibu, to winsch jewi nes. Taijni tad, kad zilwefs mozas un juhdsas par dsihwi, neipehku, newehrtibu, usswehrt: „Si firds wehl deewibas gaischums naw nizis.“ Ja, kahdu siltaku wahrdu, kahdu seedu, stiprinot wehrtibas isjuhtu un mehs buhfm darijuschi dauf.

Skumjas — launatais eenaidneeks. Lomehr ir diwejadas skumjas. Ir ari skumjas, kuras zel. „Pasauligas skumjas“, skumjas par neweifmem, jaudejumeem, semes zeeschanam, „nes nahwi“. Bet ir wehl deewischfigas skumjas. Kas schis deewischfigas skumjas? Skumjas ne par jaudejumeem, flimibam, zeeschanam, bet skumjas par jewi, par sawu nepilnibu, neipehku. Ja skatoetes jewi un redjot sawas kluhdas, grehtus mums firds eefmelbsas jahpes: kapehz es wehl tif nepilnigs, kapehz man wajadsjeja ta darit, frist? tad tas ir deewischfigas skumjas. Par winam Pawils jafa: „Redseet, schis deewischfigas skumjas, kahdu rofibu tas ir juhfos modinajuschas... ilgas...“ Ja, ilgas — „Ak, ta es wehletos dauf labaks buht. No sawam wahjibam reis wala kluht“ (R. Veldams) un luhgichanas: „Kungs, palihdsi, Lai grehtus atmeft spehtu, Lai wisâ dsihwê Tew ween peederetu, Lai dsihwes zelâ Tew ween jefotû: Tew kalpotu, Tew kalpotu.“ Bet schim skumjam ir jamodina ne tika ilgas — paschi saweem spehkeem neatraifisimees — ne tika luhgichanas, bet ari zeeschanas. Ja paschi negentisimees, ari Deews nepalihdses. Bet ja ilgofimees, luhgim un zentisimees, tad Deews palihdses, atraifisimees. Bet ja grehtots, frists un kluhditees dauf? Ari tad... Waj tad Deewa schelastiba naw atmirdsejusi Jesu Kristu? Tizi — kas bijis pagahtne, to dschjis Kristus afinis. Warefi dseedat: „Man schelastiba notikufi, Kas eet pahr wisu padomu, La brihnischfigi isglahbusi Man, nezeenigu grehzneeku...“ „Es biju tika dufmas krahjis, Nu esmu Deewa apschelots, Jo Kristus grehtus nomasgajis, Un wina nopeln man ir dots“ (313, 1, 2). Mehs finam, kurr steigtees sawas

behdâs un ari pagahntes grehfu un mainu fahpès un bailès. Rahda jaunawa reif bijufi dšilâs behdâs. Noſfumuſi ſtahwejuſi pee walejâ loga. Raubſijujees dahrjâ, fokos. Ruhpu pilna firds. Bet tad peepejchi kahds maſs putninjch, wanaga wajats — zitur naw bijis fur ſkreet, tepat aiſ wina wina eenaidneeks, wajatajs — peeſehrees jawâm kahjinam winai pee drehbem, pee paſchâm fruh-tim, wiſs drebejis. Winſch bijis glahbts. Kad wina apſtatijuſi maſo, dreboſcho putniaw, wina atminejuſees, ka ari wina tahds putninjch ko waja dſihwes liſftas, ruh-pes, fahpes. Bet wina nu atzerejuſees, ka ir wehl weens, pee fura fruh-tim, firds, ari wina war peeglauftees — Kriſtus. Un taſ jaatminas mums wiſeem. Wiſâs behdâs, jaudejumos, zeeſchanâs, ari pagahntes grehfu fahpès un bailès. Pee Kriſtus firds — tur meers, patwehrums, droſchums. Un tad — nemitiga zenſchanâs, zihna. Lai firdi Weidenbauma wahrdi:

„Ladehl projâm ſkumiba, behdâs.
 Strahdaſchu, zentijchos, wehl man ir laifs;
 Laboſchu pagahntes reebigâs pehdâs,
 Laima nahſs atpaſaſ, preezigs buhs waigs.“

Tapeh3 wiſi, niſi — nelaujeet eeperinatees ſewi pa-ſaules ſkumjam, winas ſaunakais eenaidneeks, uſ leju wilſs, raiſatees, uſwareet, bet fur ziteem ſkumjas, fahpes, tur eſeet flaht — lai firds mihleſtibâ ſilſt, lai ſchini ſiltumâ eewijas ſkumjâs firdis, lai eeneſeet tajâs pree-fu, droſmi, ſpehfu. Bet ſwehtas, deewiſchſas ſkumjas — ſkumjas par jawu nepilnibu, neſpehfu, pagahtni — lai fruhſtis dedſ ilgas, luhgſchanas un zenſchanos atraifitees.

b) ſch a u b â s.

„Maſtizigais kapeh3 tu ſchaubijees?“ ſchee wahrdi runâ par ſchaubam. Kriſtus pahrmets Peterim maſtizi-bu, ſchaubas. Lâ tad ſchaubas ſas ſliſts, no fâ jaſar-gâs. Tomehr ir daſchadas ſchaubas. Daſchas gremde, bet daſchas ari zel. Ir trijadas ſchaubas: ſchaubas par ſewi, ziteem un Deewu. Geſtatifimees katrâ no winâm.

Wispirms — schaubas par fəwi. Slawenais domatajs Kartesijs (1596.—1650.) ir teizis: „Schaubas ir wišas gudribas eejahkums.“ Wajag schaubitees par wišu, tad nonahkšim pee ištām sinaschanam. Un schajos wahrdos dšila pateefiba, ja tos atteezinam us zilwešu, us fəwi. Mehš dajchreis domajam loti augsti par zilweša spehjam, sinaschanam, ipehku, schkeet: leels ir zilweks, radibas un pasaules kungs, wišu war. Un redseet — scheit wajadšigas schaubas. Jajautā: Waj teesčām tā ir? Tad sahškim domat, pahrdomat, škatitees dšilak un pamajam nahškim pee atšinas: ešmu mašs, neezigs, aerobeschots. Tā saluhst leelā augstprahriba, eedomiba, pašchataisniba, kluhstam pašemigaki, nonahšam pee atšinas: zilweks ir mašs, bet leels pahri winam Deems. — Reisem mehš šakām: es ešmu leels. Scheit wajadšigs apschaubit, jautat: waj tā ir? Un tad atradišim fəwi tifdaudš wahju weetu, atminešimees gadijumu — un tahdu buhs loti daudš — kur ešam bijušchi šikti, kur warešam labaki buht, labaki išturetees, kur ešam bijušchi zeeti, nelaipti u. t. t. Tad mehš — zaur schaubam par fəwi — mahzišimees labak fəwi pašiht. — Reisem, škatotees us ziteem, šakām: wini naw godigi. Ar to ir teikts, ka mehš tahdi ešam. Bet ari scheit apschaubi fəwi, jautā: waj pateesi ešmu godigs? Un ja škatisees dšili firdi, dšihwē, tad atkļahši, ka daudš gadijumos tahds neefi bijis, wišmas lihdi firds dšilumeem un škumji buhs janoleez galwa. — Reisem mums schkeet ziti netihri, netikumbā, pat netiklibā eegrimušchi, muhšos eesogas zitu nizinaschana, pat reebjums, pašchi schkeetamees tihri, tikumigi. Scheit atkal weetā schaubas — schaubees par fəwi, jautā: waj teesčām ešam tikumigi? Un ja dšili, dšili škatisees fəwi, tad, ak, Deems, zif tas šmagi, ka tas šmeldš un tomehr tā tas ir — ijšchihdis ka seepju burbuli muhšu eedomatā tihriba un tikumiba. Waj mehš neesam fritušchi ne reiši waj muhšu firdi naw bijušchas netihras eekahres? Ak, draugs, labak nerunāšim — firdi kaut kas muhs teesā. . . — Reisem domajamees — ešam deewbijigi. Bet waj ešam? Waj wiša muhšu deewbijiba naw tif pawiršcha, šella? Zif tad dšilas muhšu luhgichanas? Šabruks ari scheit wišs muhšu eedomibas leelums. Tā

wisur — muhsu spehka, labuma, godiguma, tikumibas, deembijibas u. t. t. finâ — kur ween skatamees sewi un jawâ dsihwê, ja peeejam ar schaubu aso nasi — sabruhê wijs eedomatais leelums un mehs redsam sewi wisâ jawâ masumâ... Bet — nu tikai tad muhsos eedegas ilgâs pehz pateefa leeluma un tad sahkas skaidroschanas un kalnâ sahpschana. Tâ tad scheit schaubas, t. i. schaubas par sewi ir swehtigas, schis schaubas nepeezeeschamas, nepeezeeschami tahdi sewis pahrbaudes brihschi, tad mehs apschaubam sewi wisu labo. Schis schaubas muhs skaidro un zel.

Bet nu — schaubas par ziteem... Mehs esam nepilnigi, wahji, tahdi ari ziti — tâ tad mums jaapschauba ari zitos wijs labais, lai mahzitos winus pasiht. Waj ne — tâ mehs sproedisim? Bet ne — scheit naw weetâs schaubam. Schis schaubas wilks muhs us leju. Ja mehs sahksim meklet zitos kluhdas, mehs tahdas ari atradisim — katrâ sawas ehnas puses, — bet tad mehs redsesim wairs tikai ehnas puses un wiau dehl nesaredsesim wairs to gaischo, ko ziti sewi slehpi. Tâ mehs nodarisim wineem pahri. Reisem loti sahpiigi. Ziteem mums japeeeet ar pawisam zitu mehrogu. Proti, mums jafata: es pats neesmu pilnigs, kâ tad es gribu lai ziti buhtu bes kluhdam, ziti slehpi sewi daudj labâ, meklesim scho labo. Redsat, mums wajag tizet labajam zitos. Namehr otrs naw ko slistu isdarijis, mums naw pama-ta, teefibu wiau apschaubit. Un ari, ja ir ko slistu is-darijis, ari tad ne — ari zehlafais zilweks war kluhditees, frist un sapihtees wahjibâs. Atminâ sarunas: „Waj zehls zilweks war palist neustizigs sawam zehlumam?“ — „Ja, war.“ — „Nâ tâ?“ — „Zilweka daba ir ahr-fahrtigi pretruniga, labu un samu eespehju pilna. Zih-dsinâs humerangam, kas lido us preekschu, met lofu un atgreeschas isejas punktâ. Pateefi zehla daba newar ziti-tadi, kâ heidsot atkal atgreestees pee sawa zehluma. Tad nahk ihsti traagiskais firdsapinas motu brihdis.“ (Rob. Gitschens: „Ninnu baljs“ 24) Un tapehz ari tad, kad zilweks friht, wehl naw weetâ schaubas. Tâ tad sargafimees no schim otrajam schaubam, no schaubam par ziteem. Labak lai wilamees weenu otru reisi, bet lai ne-

ſchaubamees. Schaubotees nodariſim pahri, ſchaubas ſamaitàs muhſu atteezibas, ſaruhgtinàs muhs, padariš launus, augſtprahtigos wahrdu ſatot — wilks uš leju.

Un nu — treſchàs ſchaubas. Par Deewu. No ſhim ſchaubam ſargees, zilweks. Šhis ſchaubas ir launàs. Winaš atnem ſpehtus. Rahdu reiſi kahdam deewbijigam zilwekam kahds netizigs teiza: „Naw nekahda Deewa“ un: „Beerahdeet, ka winſch ir.“ Šhis deewbijigaš zilweks meerigi atbildeja: „Atbildi, kuru juhs meſlejeet, wareet iſlaſit Pſ. 14, 1: „Geſi ſaka ſawâ ſirdi: Deewa naw.“ Kapehž wini tà ſaka? Tapehž, ka: „tee ir ſamaitajuſchees un ſagahnijuſchees ar ſawu darbojchanos.“ Palahwàs weenigi uš ſewi. Palauſchanàs uš ſewi wil, ſadukko, aptumſcho ſtatus. Šhis ſchaubas atnem ſpehtus — breeſmas ſchkeet leelas, jo leelas. Jo, ja Deewa naw, tad naw ſarga pee mums behdàs, gruhtajàs deenàs, zeeſchanu ſtundàs. Mehs redjam, ka wareni wilni pret mums gahſchas behdàs, breeſmas, wiſas paſaules un muhſu dabas tumſchee ſpehki, un juhtam muhſu ſpehki tiſ maſi, neezigi, ſirds bailès dreb — mehs grimſtam, bojâ ejam, kaš palihdſes mums? Un wehl žitadâ ſinâ ejam tad wahji — daſchadu wehju, mahzibu, uſſikatu ſinâ — ka Žekaba gr. (1, 6) laſam: „Kaš ſchaubas lihdiſnàs wehja dſihtam un mehtatam juhras wilnim.“ Behdàs un un daſchadu mahzibu wehjos mehs grimſtam — atmineſimees Peteri — bailès grima... Kaš palihdſes mums behdàs, daſchados wehjos, ſchaubàs? Ir weens, kaš palihdſes — Kriſtus. Winſch ſpehž wiſas wehtras apſaukt un apfluſinat, wiſu juhru wilnuš. Winſch wehl ari tagad ſaka uš mums: „Maſtizigee, kadehl ſchaubatees? — waj tad es neeſmu ar jums, waj manš Debeſu tehws neredſ katru juhſu ſoliti. Tizi, zilweks, Deewam. Wina ſolijumam, atminees Pawila wahrduš par Abram (Rom. 4, 20—22): „Deewa apſolijumus winſch ne-uſnehma ar ſchaubam un neuſtizibu, bet Deewam godu dodams fluwa ſtiprs tizibâ, pilnigi pahrleezinats, ka Deews to, ko Winſch apſolijis, ari ſpehž darit. Tapehž ari taš winam tiſa peelihdſinatš par taiſnibu.“ Štipri, droſchi un meerigi jutifees tee, kaš neſchaubiſees, bet tizès Deewam, Wina ſolijumeem. Kaš ſchaubiſees, kluhs

nelainigi, bej ŝpehka, ŝaluhŝis, jo dŝihwes behdu un wehtru wilni reiŝem augŝti un leeli.

Tapeh3: 1) ŝchaubees par ŝemi — ŝhis ŝchaubas tewi neŝis uŝ augŝhu, 2) par ziteem neŝchaubees, neapŝchaubi winus — ŝhis ŝchaubas ŝamaitàs atteezibas ar ziteem, ŝaruhgtinàs tewi, padaris launu, zeetu, augŝtprah-tigu un 3) ŝargees no ŝchaubam par Deewu — ŝhis ŝchaubas atnems ŝpehtus un ŝalaufis tewi.

c) Zeeŝchanàs.

„Swehtigs tas zilwefs, fo Deews pahrmahza...“ (Zjaba gr. 5, 17—26.) Waj tas neŝtan tiŝ ŝawadi? Waj tad ŝwehtigs tas, fura dŝihwè eenahŝ behdas, nelaimes, zeeŝchanas? Taiŝni preteji — waj mums naw ŝchehl tahda zilwefa? Waj zilwefs, fura dŝihwè wiŝs tas eenahŝ, nejuhtas Deewa pameŝts, atŝtahts, aiŝmirŝts, waj ŝahpès negribas iŝŝauttees: Deews, kapeh3 tu mani eŝi aiŝmirŝis? Mums ŝcheet ŝahpes, behdas — Deewa ŝods un ŝirdi jautajums: kapeh3 Deews mani ŝoda, fo tad eŝmu dariiŝis? Mums ŝcheet: beŝdeewiigeem, launeem wajadŝeja zeet, deewbijigam, taiŝnam wajadŝeja dŝihwat laimè un labŝlajibà, tad mehs ŝapraŝtu Deewa taiŝnibu. Ŝahpès mehs beeŝchi ŝabruhŝam, iŝmiŝumà waidam lihds ar Zjabu: „Kapeh3 eŝ neeŝmu nomiris mahtes meeŝàs un bojà gahjiŝ, kad no meeŝam iŝnahzu? .. tad eŝ guletu un man buhtu duŝa, meers.“ (Zjaba 3, 11, 13.)

Tomehr — to mums rahda Zjaba grahmata, un ar to dod zitu iŝpratni ŝahpem, zeeŝchanam, behdam — zeeŝchanas naw tiŝkaj ŝods, darbu ŝetas, zeeŝchanas nenoŝihmè, ka Deews muhs atmetis, aiŝmirŝis, zeeŝchanas naw lai muhs iŝnihzinatu. Bet kaŝ tad? Wiŝpirims — zilwefa ŝirds pahrbaude. I. i. ne tahdà noŝihmè, ka Deews gribetu muhs pahrbaudit, ziŝ mehs ŝtipri, uŝtiziĝi — Deews ŝina ŝirds apŝlehptakos dŝilumus, muhsu ŝpehfu un neŝpehfu, bet lai mehs paŝchi atŝlahtu un ŝaredŝetu, kaŝ mehs eŝam un fo mehs ŝpehjam. Beeŝchi mums ŝcheet: mehs ŝtipri; eŝam paneŝuŝchi weenas otras behdas un domajam: mehs nekad nekurneŝim. Mehs eŝam zitus ŝtiprinajuŝchi: iŝturi, pa3eetees... Ja, bet tas bija

labâs deenâs... Tad mehs fewi eedomajamees stipra-
 kus, isturigafus, waronus, tizigus. Ta naw leekuliba,
 tās muhsu firds ilgas: mehs gribam tahdi buht... Wa-
 ram fewi eemidsinat: mehs jau esam tahdi, kahdeem wa-
 jag buht. Un ja redsam zituz frihtam, nepazeetigus,
 waram sahht domat: wini wahji, slikti. Leefajhana,
 augstprahtiba. Bet ari Jjabs schita stiprs, ari winsch
 panefa daubšas sahpes, bet beigās tomehr neistureja.
 Wina draugs Eliwšs winam šaka: „Lawi wahrdi kri-
 tuschos ir uizekluschi un drebošchus zekus tu esi spehzi-
 najis. Bet kad tas nu nahk us tewi, tad tu nogursti, un
 kad tas tewi ašnem, tad tu istrubzinajees“ (Jj. 4, 4—5).
 Ja, un tad nahk ari muhsu dšihwē behdas, kas atklahj
 mums, kas pateesibā mehs esam... Atklahjas, jif pa-
 teesibā wahji un masi mehs: 1) Tas šalauschi muhsu
 augstprahtiba. 2) Mahza šaprast zitu nespehku, netee-
 šat, lihdsi just. 3) Atsiht šawu wainu Deewa preešchā.
 4) Atgahdina: wišu muhschu tew jazihnas, wehl un wehl,
 lai augtu, škaidrotos un 5) mahza luhgtees pehz spehka.
 Waram fewi šalihdsinat ar fugi. Weena dala sem uhdens.
 Un tad wajaga fugi šchad, tad eewest dokos, fur fugi pa-
 zel wirs uhdeneem, tā, lai war peekluht ari tai dala,
 kas wišu laiku bijusi sem uhdens un tad atklahjas ap-
 šlehptee bojajumi. Tā ari daubš kas muhsu diwehseles
 dšihwē atrodas sem dšihwes, ikdeenas uhdeneem un tika
 kad teekam pazelti wiršpus šcheem uhdeneem, kas noteek
 šahpēs, gruhtibās — atklahjas muhsu wainas.

Tad otrā šahrtā šahpes naw tika pahrbaude, wainu
 un pateesā leeluma atklahjejas, špogulis. Winu zehloni
 ne tika pagahtnē, bet ari nahkotnē. T. i. šahpu jehga
 mehrki. Šchāi šinā waram šalihdsinat zilweku, wina šah-
 pes un Deewu ar swanu, swanu leeschānu un swanu leh-
 jeju. Kas wajadsigs, lai weidotos swans? Wajadsigs
 katls, šaušetawa, uguns, metala — wara, šudraba —
 šaušchāna, tad forma, weidota no mahla, semē eeraka-
 ta. Wajadsigs swana lehjejs, kas wehro, lai metalls
 tiftu šahrtigi isšaušets, lai uguns buhtu peeteekofchi kar-
 sta, lai ištā brihdi isšaušetā masa tiftu eewadita formā.
 Un kad swans ir isweidots, wainu uswekš šasnizās torni,
 fur tad winsch ar šawām šanam aizina wišus pee Dee-

wa un Wina wahrdeem. Ar zilweku tàpat. Ari tur wadjadfiga sinama forma. Schi forma — Deewa lihdsjiba. Tahdam zilwekam ir jakluhst. Deewa lihdsjiba — mehrkis. Bet lai zilweks waretu eeletees schini formâ, wadjadfiga kaujeschana, katls. Schis katls dsihwe. Sem katla wadjadfiga uguns, leesmas. Schi uguns — sahpes, behdas, gruhtibas. Bet karstums, kaujeschana naw posts un isnihzinaschana. Ne zilweku jalauft, fadedsinat wiau usdewums. Swanu lehjejs nomodâ: ihstâ brihdi, kad uguns wiskarstafâ, kad wifs iskusis, winsch eewada kaujesjumu formâ — un tagad kaujesjums padodas — un tikai tagad, kad wifs iskusis beidsas uguns un karstums — swans isweidots — skaihti un brihnischligi stan. Schis zilweka dwehjeles swanu lehjejs Deews. Winsch nomodâ.

Tâ tad sahpes lai nedomajam un nejuhtamees Deewa atstahti. Laijni otradi — ta ir sihme, ka Deews no darbojas ar mums, ka winsch grib kaut ko no mums weidot. Prasi tikai — ko? Warbuht ari neprasi. To jau tu fini... Weidos swanu, kas brihnischligi stan. Swans, kas isleets, slawè Deewu, aizina us Deewu, eepreezina zitu firdis, nes zilweku firdis swehtbijibu. Laujees ari tu schai kaujeschanai, leeschanai. Kad leeschana buhs galâ, ari tawa firds kluhs par tahdu swanu, kas nefis zitu firdis meeru, spehku un slawès Deewu. Sahpes tewi neisnihzinàs. Zeeschanas tikai zesch, pahreja, sagatawojchana deewischkai weidojchanai, dwehjeles swanu leeschanai. Kas to sapratis, t. i. ka zeeschanas naw tikai jods, sekas, bet sagatawojchana, kaujeschana, weidojchana, teem atflahjees zits skats us dsihwi, behdam, tee buhs tee par kureem war teift: „Swehtigs tas zilweks, kuru Deews pahrmahza.“ Tapehz: 1) nenem launâ Wifwarenâ pahrmahzibu, 2) newairees no behdam, 3) nepretojees, laujees Wina rokai: „To Winsch eewaino un atkal sajeen, Winsch sadausa, un Wina roka dseebina.“

Sa, Deews, schis swanu lehjejs ir klast. Winsch gan nenomehrjis behdas, zeeschanas, gruhtibas — Winsch to nedrihtst — waj swanu lehjejs drihtst schehlumâ uguni nefurt — nefas tad neisnahks — Winsch domâ par mehrki, kaujeschana ir wadjadfiga, tomehr Winsch neklaus bojâ aiseet — zeeschanu mehrkis naw isnihzinat, bet weidot,

bet Winšch ir flahť. „Sejšchās behdās Winšch tewi is-
glahbs...” Un Šjaba gr. wahrđi usſkaita daščadaš
zeščanaš, ſeščas — no furām Winšch isglahbs zilweſu
un ſeščas ſwehtibaš, Deewa gahđibu: 1) „Bada laiķā”,
maiſes truhkumā, ſliktos gados, „iſpeſtis no nahwes” —
gan buhš gruhti, bet bojā neaiſeeſim, „jo tew buhš de-
riba ar akmeneem tihrumā,” ari wahjee tihrumi, ſliktā
laiķā ſawus augluš iſdoš, tiķai neatlaidees. 2) „Un
ķara laiķā no ſobina zirteeneem,” ķaršč ir loti breeſmigs,
tomehr uſtizees Deewam. 3) „No launām mehlem tu
tapſi paglahbts” — gan ap mums launaš mehles, ژه
neſlawu, apmelo, gan meli, wiltuš un nodewiba paſaulē,
gan tewi dſels un ſahvināš, tomehr neko tew neiſdariš.
4) „Nebihſtees no poſta, ķad taš nahķš” — ja daudſaš
dwehſeles nelaimes, poſts — dſihwes ſiteeni, neweiķmes,
ķruſa, negaiſi, ugunšgrehķi u. t. t. tomehr nebihſtees —
„Deelaķš neķā breeſmaš palihgš debeiķš.” 5) „Poſtiſča-
nā un badā tu ſmeeſees” — „Ķai ſabruhķ wiſš, Deewš
muhš iſpeſtis.” 6) „Un no ſemes ſwehreem tu nebiķ-
ſees.” Ķatees, waj tiķ beeſķi Deewš tewi naw ſweh-
tiķiš, glahbiš: 1) Ķeme iſdoš augluš, baroš, miħli iķo
ſemi. 2) „Ķwehri turēš ar tewi meeru” — neaiķaraš,
nepoſtiš, neiſniħzināš. 3) „Un tu ſamaniſi, ķa tawš
dſihwoſliš meerā” — meers nahķš ſirdi, mahjā, darbā.
4) „Upraudſi ſawu namu un truhkuma nebuħš” — gan
iſtiķi, Deewš ſwehtiš. 5) „Ķamaniſi, peedſihwoſi ķa ta-
wa dſimuma buhš daudiš,” nebuħš leeģti beħrni, ķaš lee-
laķā baģatiba un 6) peedſihwoſi wezummu — „wezumā tu
eeſi ķapā, it ķa kuhliķuš eewed ſawā laiķā.” Waj meħš
neredſam Biſelē, Ķw. rakſtoš daudiš peemeħru, ķur
Deewš glahbji zilweſuš iſ poſta un breeſmam — Ķeķabu
un wiņa ģimeni bada laiķoš, Ķliju pee Ķritupeš, Ķer-
butaš atraitni, Danielu lauww beħrē, Ķbramam wezu-
mā dewa beħrnuš, isglahba maſo Moſu no nahwes u.
t. t., u. t. t. Waj to paſķu neredſam dſihwē? Waj
daudiſi ķarā neteeķ briħniſķiģi ſarģati? Waj gruħtaģoš
bada un nemeeru laiķoš daudiſi netiķa briħniſķiģi is-
glahbti? Paſiķa daudſaš atraitneš ar maſeem beħrni-
neem, tomehr iſauģa beħrni par ķreetneem zilweķeem,
bojā neaiģģahja. Waj daudiſi nepahrģeeta wiſſmagatāš

flimibas un nepeedsijhwoja wehl firmus matūs? Dauds, dauds tahdu gadījumū. Un ja mehs atminames wišus tos bibeles gadījumus un wehrojām tos ap ņewi un ņawā pagahtnē, tad waj mehs newaram buht meerigi? Tā nebūhs, ka wairs nenahks behdās — nahks winaš, bet mums ir wahrdi: „Sešhās behdās winšh terwi isglahts un septitajā (ari) terwi launums neaiškarš” — ja ņar-gaja lihdi šhim, ņargās ari nahņotnē. Waram meerigi dsihwot: „Uš to Rungu gaidi. Belsch tam ir šwehts.”

Un dsihwes wafarā, kad atpakaļ ņkatifimees un atminešimees, žif dauds reišhu Deews naw muhs ņarga-jis, ari nahņotnē, nahwē raugotees, ņapratifim: ari ņhi-nis behdās — nahwes behdās — septitajās behdās — launums muhs nenomahks.

Tā tad — behdās un zeešhanas: 1) pahrbaude, kas atflahj mums muhsu eefšhejo žilweku, 2) dsihwes un diwešheles swanu leeshana un 3) wehl, ka to Kristus Žau-najā Deribā iņņaka Deewam par godu. Tā tad ne tikai ņods un launu darbu ņekas ari tās — bet wei-došhana, muhsu labā un Deewam par godu. Tapehž nebihštees, newairees... Rahds wahžu rakstneeks ir iņ-teizis ņkaištu domu. Winšh praša: „Kas tu gribi buht? Dšels stanga, kas nepahrstrahdata maksā tikai 20 mar-kas, pahrstrahdata pakawos 50 markas, ņhujamās ada-tās 2000 m., ņpalwu našihu ašmenos — 16.000 m., pulkštena atšperēs — 100.000 marku.” Jo wairak strah-dats pee winaš, jo wehrtigata. Tā ari eefšhejais žil-weks. Jo wairak pee wina strahdās Deews, jo wairak tikši ņarjets, jo wehrtigaks ņluhi. Waj nu wehl ņurne-sim, ja behdu uguns karsta? Atminešimees dšesmu: „Rā leeshmas pahrfal dšelsi zeetu, Par labu rihsu, deri-gu, Tā es tam Rungam došhu weetu, Man iņstrahdat žew lihdišgu, Tapehž tam Rungam padošhos Un Wi-nam ņalot zeetišhos.” (446, 2.) Deewa mehrki mehs ņinam — mums jaņluhst swaneem, kas dšidri un ņpehžigi tahlu ņkan, kas ņtiprinā, eepreežina un aizina žitus pee Deewa. Tahdi ņluhišim tikai tad, ja tikšim ņaušeti... Tapehž teesham „Šwehtigs tas žilweks, kuru Deews pahrmahža,” pahrbauda, ņaušē un weido.

5. Saulės mešletaji.

„Kas Deemu mihlo, lai ir, itkà šaule, kas uslez
špehtà.“ (Sogu 5, 31.)

„Ai, jauniba, kàhdš seedu šneegš,
Kahdš rokàs špehtš un širdi preeks,
Zif debejš filgas, filgas,
Kahdš neapturams darba gars,
Kahdš wahrdeem šiltums, žihnai špars,
Un kàhdas ilgas, ilgas.“ (Walda Moor.)

Tà šaka dšejneeze. Un waj winai narv taišniba?
Waj tahda neefi tu jauniba? Waj tahda neefi šchodeen?
Tagad, šawas dšihwes seedona deenàs? Waj temi nš-
eewij brihnišchigi zeribu, šapnu, ilgu seedi? Ja, tahda tu
efi... Bet — tu efi kalna galà, šawas jaunibas kalna
galà. Uš šchi kalna gala tahlšch želšch. Mehs šauzam
winu par dšihwes žeku. Šchi žela malà atmenainas
grawas, tukšnešcha šmiltis, šaili išdegušchi lauki, dšiki beš-
dibeni, mušlaji. Waj ari tad, kad eefi pa šcho žeku, kad
buhši jau ilgi gahjuši, gadeem tu buhši wehl tahda pati,
waj temi ari tad eewis wehl tikpat balti seedi, waj tahdš
pats špehtš, darba preeks, griba un špars buhš tawàs
rokàs un širdi, waj ari tad šiltee wahrdi neiššihšs? Af,
šaut tu weenmehš paliktu ta pati, kas efi. Muššu wišu
— mana, tehwa, mahtes wehlešchanàs, lai tu efi, paleez
„itkà šaule, kas uslez špehtà“. Bet lai tahda paliktu,
šluhtu, weidotos — kas wajadšigs?

Ja, kas wajadšigs? Daudš kas. Kà isteikt to? Ar
to eefahkt? Tem wajadšigs šaules špehtš. Kur šchi
špehta awoti? Diwi šchi špehta awoti. Wišpirms —
neaišmiršti nešad weenu. Beelee bešchi to aišmirštam,
mašee atminas. Išchetrū gadu wežà meitenite jautà mah-
tei: „Mahmin, zif tad mehs dšihwojam muššu mahjà?“
Mahte šaka: „Tehws — weens, tawa mahmina — š-
wi u. t. t.“ Išškaita wišus — išnahš peezi. Bet mašà
meitenite winu pahštrauz — winai gudra širšnina: „Ne,
mahmin, weenu tu aišmirši, pašchu pirmo, muššu Bešti-
toju Žesu. Wišch tatšchu ari dšihwo muššu mahjàs.“
Mehs bešchi lihšsinamees šchai maštei, škaitam tos, kas
muššu mahjàs, par fureem mums jadomà, ar fureem

jarehkinas, bet aismirstam Kristu, kas ari muhju mahjā, kas reds katru soli, kas grib buht pirmās muhju dšihwē, mahjā un firdi. Aismirstam un nerekhkinamees ar wīnu. Un tad, ja nāw šwehtibas muhju mahjā, laimes, ja daudsi kas šabruht, ja maldū tafās noklihtam — kas wainigs? Ak, kaut juhs weenmehar atminetos brihniš-figo dseefmu: „Ak, šwehtigs nams, kur usnem tew par weesi, Tu ihstais dwehfles draugs, Kungs Jēsus Krist.“ Lai wīnš ir tawš wifumihlatais weefis. Wīnš šaules špehka awots. Un otrs šhi špehka awots — tawā mahte, mahtes firds, ja to dšili buhšeet šlehgušhi šawās firdis. Ja, diwi šhi špehka awoti — Kristus un mahtes karstā firds. Wīnš šhi špehka awoti behdās. Ak, ari tās eewihfees dšihwē. Nemeenam garām neaifeet. Tikai nesinam kur, tad, kā wīnas atnahs, peestahfees. Bet reis — agrak waj wehla — buhs klah, peeklawēs, teiks: mehs gribam tewi... Tad us brihdi warbuht i-dšihis šaule tawās azis, azis eesagfees pelekā asaru migla, firds šmelšofchās šahpēs nodrebēs, šchitis tew: wīš šabruks tawā dšihwē. Ak, kaut tad tu buhtu stipra. Stipraka par behdam. Tad atminees šhos diwus špehka awotus. Rahda jaunawa, furai wīš šcheet dšihwē šabruzis, leezas pahar upes tiltu, leiā mutulo uhdeni, tur buhs meers. Bet tad, pehdejā mirkli atzerejās mahti, wīnas mihlo seju: „Behrns, waj tik maš tu wari zeest un panest?“ Meita atrahwās no tumšchās dšelmēs, atguwa dšihwes špehtu. Atminees Kristu. Wīna kustu. Wīnš raubšifees no šawa dšihwes, zeeshanu, nahwes kusta un teiks: „Redsi, es zeetu wairak, daudsi wairak, waj tad tu tik ahtri šaluhšhi šawās masajās šahpēs?“

Wini abi — Kristus un mahte — šaules špehka awoti šahrdinašchanās. Waj šahrdinašchanu mas? Ak, wīnu tik daudsi. Tik daudsi ir tikušhi uswareti. Kā buhs ar tewi — waj tewi uswarēs jeb tu uswareši? Kad tu gribi šo darit, kad tewi wīkina, šauz, tad atminees mahtes azis: behrns, waj tu wari man wehl azis škati-tees, waj tu eš darijis tikai šo, šo wari šahstīt ari šawai mahtei. Atminees Kristus wahrdus šalna špredi: „Šwehtigi firdsšaidree, jo tee Deewu redšēs. Tikai tee... Ja, atminees mahti un Kristu, wīnu sejas un wahrdus, wini abi škatas tawā firdi un tu, draugs, uswareši.

Mana, wezaku, muhsu wiſu wehleſchanàs — ſaut juhs, jaunee dſihmes zela gahjei, buhtu „itkà ſaule, kaſ uſlez ſpehtà.“ Kaſ wajadſigs? Katrà ſoli atzeretees, žif dahrga manta jums uſtizeta. Šhi manta — dwehjele. Dſejneeze ſaka:

„Dwehjele ir wahrigs ſtaru trauks,
Neſ ſcho trauku mirdſoſchu un ſwehtu
Kurà katrs tumſas ſkats lauſch rehtu
Zauri wiſai ſawai dſihwei, draugs.“

Ja, tahda ir dwehjele. Staru trauks. Dſidras ſtaru wijas. Brihniſkigà ſawijumà. Bet gleſnas, trauſlas. Dwehjele kà balts liliju ſeeds. Tiſ balta. Wina — ta-
was laimes trauks. Laime glabajas dwehjele. Iſ dwehjeles dſilumeem wina jaiſzel. Naw jameſle ahrpuſe — tur neatradifeet — wina paſcha dwehjele. Neſ uſmanigi ſcho trauku, balto liliju, laimes trauku. Uſmanigi. Ja zela pakritiſi, puteſleem aplips baltàs ſeedlapinas, nobirs. Neej weetàs, fur paſaules puteſku weeſuli — kaſ paliks no tawa baltà lilijas ſeeda? Eſ neſinu. draugs, kà tu lihds ſchim eſi neſis ſcho ſeedu — warbuht jau weens otrs puteſlitis ir eekritis tajà, bet wehl winà tiſ daudſ baltuma, neſ tagad no ſchi brihſcha uſmanigi. Tà gribas luhgt tewi, draugs, un redſi tà luhds ari taſ, kaſ raugas no truſta, no altara, kaſ ſaka: „Swehtigi ſirdſſkaidree“, jo winſch tapehž nahzis, lai palihdſetu žilwe-
teem ſargat dwehjeles lilijas ſeedu baltu. Winſch luhds:

„Neſ ſcho trauku mirdſoſchu un ſwehtu
Zauri wiſai ſawai dſihwei, draugs.“

Tawa dwehjele dahrga manta, wina laimes trauks, bet wina, tu dſirdeji, ari wahriga:

„Dwehjele ir wahrigs ſtaru trauks,
Kurà katrs tumſas ſkats lauſch rehtu.“

„Katrs tumſas ſkats.“ Kaſ ſhee ſkati? Tee war buht tawi ſkati. Ja tu teezees pehž kà tumſcha. Paliks rehta. Un rehta pehž rehtaſ, tà troplojaſ dwehjele. Tàs war buht tumſchaſ parahdibaſ, darbi, gleſnas, graham-
taſ. Ja kaweeſes pee wineem, paliks rehta. Warbuht nemanifi, bet dweheles dſilumos tahdas ſtaru wijas aiſ-
luſis. Tee war buht žitu ſkati, kaſ raugas tewi. Ta-

pehž ſkatees, kas ir tee, kas ſkatas tawâ dwehjelê? Kas ir tawi draugi? Zilwets ilgojas pehž draugeem. Wi-
nam tahdi wajadſigi. Tahds ir radits zilwets. Ar drau-
gu ilgami fruhſis. Zilweta dwehjele kâ puķu ſinitis.
Wijiga. Zilwetam wajaga ap to wihteess. Ziawetam
wajadſigi ziti. Lai dotu, nemtu un dodot, nemot augtu.
Wajadſigs atbalſts, ſtiprinatajs. Ir labi draugu barâ
— ſirds atſpirgſt. Bet „kurâ fatrs tumſas ſkats lausch
rehtu.“ Skatees, kahdi ir tee, kuru pulkâ tu neſi dweh-
jeli, kureem lauji winâ ſkatit. Kas nezel, neenes tewi
to ſkaiſtu, ir tawas dwehjeles eenaidneeks. Kur dſirdi
launus, aſus, ruhgtus wahrds, netihras domas, dſees-
mas, kur ſmej par ſkaidribu, tizibu, baſnizu, Beſtitaju
— ej projam, aiſwer ſirdi — tu ſtahwi beſdibena malâ,
tu ar ſawu balto lilijas ſeedu ſtahwi puteſlaina leelzela
malâ. Reſanj neweenam peeſfahrtees jawai dwehjelei
rupjeem, netihreem pirkſteem. Kas netuwojas tew un
towai dwehjelei kâ ſwehtnizai ar wiſtihrafâm domam un
juhſtam dſilâ gobijibâ un nopeetnibâ, kas nenoleezas ta-
wa lilijas ſeeda preechâ, behdſ prom no ta — paliks
rehta.

Ja, dwehjele dahrga manta, laimes traufs, balts li-
lijas ſeedſ, „wahrigs ſtaru traufs“. Sargâ winu. Bet
noſargat winu baltu — tas naw wehl wiſs tawas dſih-
wes uſdewums. Ne tikai tapehž wina tew dota un uſti-
zeta. Tew jakluhſt ar winu dſthwê aktiwam. Tew dweh-
jele dota, lai tu winu neſtu zitu pulkâ, ziteem, lai tu
wairotu ſauli dſihwê. Teem, kas Deewu mihlo, teem
ir jakluhſt „ittâ ſaulei, kas uſlez ſpehâ.“ Tad nu —
kahdeem jums jakluhſt? Ko gaida no jums Deews?
Kahda lai ir juhſu dſihwes luhgſhana?

Tawas jaunâs roſas. Kahdâm winâm buhs buht?
Skaiſtâm. Bet kahdas wiſſkaiſtaſas roſas? Wiſſkai-
ſtaſâm trihs poſihmes. Wiſſkaiſtaſâs roſas tâs, kuras
wiſſſchaklaſas darbâ. Debſigas, neatlaidigas. Wiſſkai-
ſtaſâs tâs, kuras ſiltas un mihſtas ſawâ glahſtâ.
„Mihſtas kâ wihtola puhpolits Lai ir arween tew roſas.
Waidſinſch tad mihli tiks noglaubits Teem, kam ir ruh-
pes un moſas“ (525, 4). Wiſſkaiſtaſâs tâs, kuras ſpee-
deenâ uſtiziſa, kurâ juhſtam ſchâi roſai, winas ſolijumam

war ustizetees. Tà tad wisffaiistafàs darba, fìltà glahsta un ustizigas rofas. Jaunee dsihwes zela gahjeji, lai jums wisffaiistafàs rofas — darba, fìltà glahsta un ustizibas rofas.

Waj sineet Afises Frantjcha luhgichanu?

„Kungs, radi no manis meera eerozi:

Lai es spehtu nest jawu mihlestibu tur, fur walda
naids,

Lai es nestu peedoschanu tur, fur sahpiigi pahri dara,

Lai es nestu jassanu tur, fur nesaderiba...”

Waj juhs ari juhteet, zif leels, iwehts un fkaists iſheit juhsu dsihwes usderums — eenest wiſu to jawà firdi, mahjà, apfahrtnè, tautà. Juhs jautaseet: waj mehs iwehſim? Spehſeet, jums tatſchu diwi ſaules spehſa awoti — Kristus un mahte. „Mahte pirms mirſchanas (ſkat. R. Veldawa gr. „Eeet ſtipri“, 132) bija behrnus pamahzijuſi, lai dsihwojot meerà un ſatizibà. Bet iſnahza kildas — tàs paſchas mantas dehl. Draudeja prahwa. Weens no dehleem tad aiſgahja pee mahtes ſapa un tur luhdja Deewu. Winſch teiza: „Man bija tà itkà mahte man parahditos un teiktu: Dehls, ej mahjàs un peedod, nepaſtahwi uſ jawu, turi meeru.“ Atmineet Kristu: „Kad tu upurè jawu dahwanu uſ alta-ra un tur atminees, ſa tawam brahlim ir ſas pret tewi, tad... noej un iſlihgſti papreeſchu ar jawu brahli... Eſi labprahſtigs jawam pretineekam beſ ſaweſchanàs...” (Mat. 5, 23—25.) Wiſmirſteet, fur jums pahri daris — zilweſi to jawà nepilnibà, neſpehſkà dara — uſwareet ar mihleſtibu un weenojeet wiſus ſaderibà. Tad kluhſeet leeli.

„Kungs, radi no manis meera eerozi...”

Lai es spehtu nest zeribu teem, ſas iſniſumà;

Lai tumſas widù es spehtu gaiſmu atklat;

Lai ſtumjàs es eeſpehtu preeku nest...”

„Tumſas widù... gaiſmu atklat...” Sineet, jums jaſkluhſt ſaules mekletaſeem. Jums jameklè ſaule tur augſchà, Deewa waiga, muhſchibas ſaule. Kàs winu ſkatijuſchi tee ir behdàs, ſlimibàs, nahwè meerigi, ſtipri, droſchi. Jums jameklè ſaule ſawàs kruhtis. Tif tad zilweſs laimigs kluhs, ja firds winam kruhtis kà ſaule

fwehlos — tizibâ, mihlestibâ, firnibâ. Un jums ja-
meklê, jaatklahj ari ta faule, kas spihd zitu fruhstis, ari
wisneezigakâ, masakâ zilweka firdi. Tikai tas, kas buhs
ichis faules mekletajs un atradejs pareisi sapratis zilwe-
ka leelumu, wehrtibu un fahidis zituz, bet zif zituz fa-
silbam, tik muhju dsihwei wehrtibas. Zums jafeko ichai
finâ Mutonom. Winſch ir teizis: „Kad ſkatos paſau-
lê, tad es tur redſu milſum daudſ poſta un ſoti maſ lai-
mes. Mana wehleſchanâs ir, ſaut waretu daſinu no lee-
lâ daudſuma poſta atnemt un padarit laimes maſumu
leelaſu — un ſaut tas ari buhtu tikai tik daudſ, kâ ſchah-
wetu behrna aſaras, kaſ raud tapehſ, ka tas ſantimu
paſaudejis, eedodot winam zitu ſantimu. Bet es wehle-
tos daudſ wairak darit.“ Bet ir daudſas firdis, kuras
ir wairak ſaudejuſchas nekâ ſantimu. Ir firdis, kuras
ſaudejuſchas ſawu preeku, kuru dſihwê daudſ kaſ ſabru-
zis, kuras ſaudejuſchas mihlus zilwekus, kuras weenas
poliſuſchas paſaulê aſarâs, behdâs, truhtumâ. Ir dau-
dſas tahdas firdis. Ejeet maſineet winu poſtu, ſchahwe-
jeet winu aſaras, palihdſeet atguht dſihwes preeku, no-
glaufcheet ſaraudatos waigus, noleezatees un ſakeet: tu,
draugs, eſi jau daudſ zeetis, es mehainafchu tewi pree-
ku neſt. Zums jaſluhſt aſaru ſchahwetajeem, poſta ma-
ſinatajeem, laimes maſuma wairotajeem.

Kahdeem ir jaſluhſt jums ſchajâ zelâ? Kahds mi-
ſionars ſaſtapis meiteniti, kaſ nekâ ſehnu uſ muguroſ.
Miſionars jautaja: „Waj naſta tew naw par ſmagu?“
Meitenite atbildeja: „La jau naw naſta, taſ ir mans
brahlitis.“ Waj ſcheit naw tik ſkaista doma? Zums ja-
ſluhſt tik dſileem mihleſtibâ, ka neſt otra ſmagumus
mums naw naſta, ka to mehs daram ar preeku, ka mehs
ſakam: ne, ta naw naſta, tâs mana brahla ſahpes, ſſum-
jas... Tod, kad juhs tâ ſpehſeet teikt, tad juhſos buhs
pateefa mihleſtiba draudſibâ, laulibâ, aſfahrtnê. Rah-
deem ir jaſluhſt jums ſchajâ zelâ? Dſejneeze ſaka:

„Kaut tu kâ ſapnis buhtu,

Kas firdij zauri ſchalz

Un muhſcham firdi paleef

Tik fluſs un tihrs un balts.“ (W. Moor)

Mehs wehletos, lai otrs mums tahds buhtu. Bet
mums jaſluhſt ari otra dſihwê tahdeem. Tahdeem, kaſ

fà fapnis zauri firdij fchalz — ar fawu labwehlibu, fir-
 jnibu, maigumu; lai mehs otra firdi, dšihwē eeklauros
 fà klufs, tijrs, balts fapnitis, fas nenes fahpes, bet gai-
 fchu preefu. Ziti par daudj jau wiau firdis fahpes ne-
 fufchi efeet juhs tee, fas nefis wiau firdis preefu, seedus.
 Bet nenofawejeet, laifs eet, ifleetajeet to, kamehr wehl
 ziti ap jums. Wija diwi brahli, kam nomirufe mahte. Abi
 atbrauz uf behrem. Atwed fkaiftus un dahrgus rofchu wai-
 nagus. Moleef uf kapa. Wafarâ, kad wini diwi ween
 palifufchi, weens faka: „Waj es newareju buht gud-
 rafs? Ja mahte wehl dšihwai efot es buhtu dahwina-
 jis, atnefs faut waj fatrâ dšimſchanas deenâ pa seedi-
 nam no fawa rofchu wainaga, fo fchodeen noliku uf mah-
 tes kapa, tad es buhtu bijis gudraks. Tapehz ifleetajeet
 laifu un kamehr ir wehl pee jums mahte, tehms, tuwi
 zilweſi, dareet wineem preefu, neſeet wineem firds, filto
 wahrdu, firfnibas seedus. Atmineet, zif mehs efam fil-
 dijuſchi zituz, tif muhfju dšihwei wehrtibas. Draugi, at-
 minatees leelo domu: labot otteiftees no fawa preefa un
 panest fahpes nekâ atnemt otram preefu. Tad firdi
 eepfluhdis gaischafa laime.

Zaumatne, tew jalkufst tahdai, fahdas muhfju weh-
 leſchanâs — lai tu klufsti „iffâ faule, fas uflez fpehka.“
 Lai klufstu, neaſmirſti abus faules fpehka amotus —
 Kriſtu un mahtes firdi — behdâs un fahrdinaſchanâs,
 atzerees diwehfjeli un

„Nes fcho traufu mirdſoſchu un fwehtu
 Zauri wiſai fawoi dšihwei, draugs.“

Lai tew wiſſſkaiftakâs rofas — darba, fildâ gahſta,
 uſtizibas rofas; lai juhs meera, faderibas neſeji un
 naida iſſihdſinataji; lai juhs faules meſſetaji, preefa, ſee-
 du neſeji, lai juhfju firdis Afſes Grantſcha luhgſchana:

„Kungs, palihdſi man, lai es pahrluhſtu ilgâs dot,
 bet ne nemt;

Lai es alſtu ne tif daudj buht ſapraſtam, fâ zituz
 ſapraſt;

Ne tif daudj buht mihletam, zif mihlet;

So rodi tiſai tad, kad atdodi ſewi;

Aſmirſtot ſewi, eemanto ſewi; peedodot ziteem,
 guhfſti peedoſchanu;

Nomirſtot ſew, dšimſti muhfſchigai dšihwibai.“

0307094482

10. Bāsnizās miršvalde nolehmusi garīgu mehneškrastu „Wairogs”. To wadis prahw. Wirbulis.

12. Slokas bāsnizā archibīskaps Dr. L. Grūnbergs eemeda jauno dr. mahžitaju Zefabu Metišu. Gewešchanā wehl peedalijs prahw. W. Rošeneks, kas teiza gala wārdus, mahz. R. Bilsens (špredikis) u. z. Swehtfu gadījumā isdalija pehrmindeem amata frustinūs.

Zaunpeebalgas dr. mahžitajs Zahnis Džols atskatijās uš 25 mahžitaja amata parwaditeem gadeem. 4 no ščeem gadeem wiņš noštrahdajis Ruhjeenā, pahrejos Zaunpeebalgā. — Satarā ar jubileju notika šwinigs deewfalpojums Zaunpeebalgas bāsnizā.

Rīgas Sarkanfaina šlimniza šwineja 75 gadu pastahwešchanas šwehtfus. Garigo aktu wadija prahw. R. Šrbe.

Miris Grobinas dr. ilggadīgais ehrgelneeks Zahnis Rukmkals.

Rīgas Krusta draudses Damu komiteja šwineja 10 gadu pastahwešchanu, ar šwehtbrihdi pee mahžitaja A. Rades kapa un deewfalpojumu bāsnizā, furu wadija dr. mahz. P. Kleperis.

17. Bāsnizās miršwalde nodibinajusi Rīgas prahwesta eezirkna adjunkturu Rīgas pilšehtas Aisgahdibas waldes eestahšču eemihtneeku garigai apkopšanai. Par šchis adjunkturas mahžitaju eezelts mahžitajs Witolds Letzmanis.

19. Ģempu bāsnizai archibīskaps Dr. L. Grūnbergs eeswehtija jaunu šwanu.

Daugawpilī eeswehtits jaunzeltais Weenibass namis. Gewehtišchanu isdarija prahw. A. Rumpeteris.

24. Walsts presidents Dr. R. Ulmanis seedojis Jaunleepajas bāsnizās isbuhwei Ls 10.000.—.

31. Bāsnizās miršwalde atbrihwojusi Līpaižu draudses mahžitaju Zahni Šawizki no šchis dr. mahžitaja amata peenahfumu ispilbišchanas. — Mahz. J. Šawizkis šimis 6. juliā 1877. g. un no 1932. gada bija Līpaižu dr. mahžitajs.

aps 20,

1938. g.

Janvaris.

1. Sagarā ar gadu mainu archibiskapa katedrālē notika šviniņš deefkalpojums, kurā archibiskaps Dr. L. Grūnbergs teiza gala vārdus un svehtija draudsi.

9. Berlīnē miris šenafais Ahdaschu draudses mahžitajs Edwards Grūners. Winšch šsimis Subatas mahz. mahjā 1. jūnijā 1860. g. un bijis mahžitajs Aprīšos, no 1910. g. Ahdaschos. Paglabats 12. janvārī Berlīnē.

Miris Rīgas Atmodas dr. bāsnīžs preefchneefs atvā. pulkvedis-leitnants Augusts Alfsnis. Winu paglabaja 13. janvārī Mešča kapos.

11. Sanahža uš pirmo šestju Walsts šaimneezīfā padome, kurā starp zitu lehma par Reguma špehštazijas finanšchānu.

14. Miris bijušchais Landšes draudses mahžitajs Abolfs Brielings. Winšch šsimis Līvanos 5. jūlijā 1874. g. Landšes draudsi apkalpojīs kādus 30 gadus. Winu glabaja 18. janvārī Wentšpils kapos. Uš išvadišchānu bija eeradees arī archibiskaps Dr. L. Grūnbergs.

17. Latvijas unīveršitates teologijas fakultati beigušchi šekojošchee študenti: Pauls Viršulis, Augusts Breedis, Elmars Zaune, Wera Drešchmane, Jāhnis Kowals, Edwards Lambertis un Jāhnis Šilīnš.

23. Lufumā atklahja pilšehtas mahkšlas mušeju, ko eeswehtija prahw. A. Wirbulis.